

DARBININKAS

Vol. LXXVIII, Nr. 43
Lapkričio - November 5, 1993 Penktadienis-Friday
SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.
341 Highland Blvd. Kaina
Brooklyn, N.Y. 11207 \$ 1.00

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

ŽURNALISTO NUŽUDYMAS — IŠŠŪKIS VALSTYBEI?

"Nužudytas tu buvai, taikė į tave, o sužeidė mus visus"

— Rytis Taraila, "Respublikos" leidejas

-- Vilniaus savivaldybės potvarkiu pabrango karštas vanduo. Dabar kubinis metras kainuos nebe 1,86 Lt, kaip buvo, o 2,16 Lt. Įsirengusiems karšto vandens skaitiklius šis tarifas mažesnis - 1,73 Lt.

-- Lietuvos Prezidento dekretu Audrius Butkevičius atleistas iš Krašto apsaugos ministro pareigų. ELTA pranešė, kad socialinės apsaugos ministras Teodoras Medaiskis ruošiasi atsistatydinti. Teigiama, jog atsistatydinimo priežastis esanti Vyriausybės vadovo ir ministro nesutarimai dėl vykdymo socialinės politikos.

-- Lietuvos Vyriausybės savo atstovu Šiaulių miestui ir rajonui, Joniškių, Pakruojo ir Radviliškio rajonams paskyrė LDDP Šiaulių miesto tarybos pirmininką Alvydą Šedžių. Šedžius nemažai metų dirbo komjaunimo darbu, buvo paskutiniu kompartijos sekretoriumi Šiauliuose.

-- Švedijos firma "Svenska Petroleum Exploration AB" kartu su Gargždų valstybine naftos geologine įmone įkūrė bendrą įmonę "Genčių nafta". Genčių naftos telkinys iki šiol didžiausias ir patogiausias eksploatuoti išžvalgytas naftos telkinys Lietuvoje. Švedijos firma į bendrą įmonę numato investuoti nuo \$15 iki \$30 milijonų. Švedai pirmuosius įrenginius numato pristatyti 1994 m. pradžioje, o tu pačių metų pabaigoje - pradėti pumpuoti naftą.

-- Lietuvos studijų ir mokslo institucijų senatų tarybų pirmininkų konferencija įkurta spalio 14 d. Ji vienija aukštųjų mokyklų ir valstybinių mokslo institutų bendras pastangas spręsti mokslo ateitį Lietuvoje.

-- Naujo tilto į Baltijos jūrą Palangoje statyba turėtų netrukus prasidėti. Pirmuosius polius į smėlio gruntą įkals bendra Lietuvos-Latvijos įmonė "Viaduktis". Naujasis tiltas bus 25 metrais ilgesnis už sugriautąjį ir 7,7 metrų pločio. Tiltas statyba kainuos apie 7 milijonus litų ir užtruks iki 1995 m. pabaigos.

-- Užmegzti diplomatiniai santykiai tarp Lietuvos ir Singapūro Respublikos. Tai 83 valstybė, su kuria Lietuva atkūrė arba užmezgė diplomatinis santykius.

-- Dešimt Klaipėdos politinių partijų ir visuomeninio judėjimo skyrių atsiuntė Lietuvos vadovams pareiškimą, kuriame protestuojama prieš Vyriausybės ketinimą išnuomoti Mažeikių naftos įmonę Rusijos naftos koncernui "Lucoil", bendros įmonės steigimą naftos terminalui ir degalinėms statyti.

-- Keturi nežinomi Lietuvos partizanų palaikai spalio 16 d. atgale į Šiaulių miesto Ginkūnų kapines. Keletą dešimtmečių jie išgulėjo Aleksandrijos miškelyje. Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio nariai organizavo partizanų palaikų paiešką bei jų perkėlimą į kapines.

-- Lietuvos vyriausybės posidyje patikslintas 1994 m. biudžeto projektas. Pagal jį pajamų būtų 2410,877 tūkst. Lt, o išlaidos - 2545,499 tūkst. Lt. Išlaidos ūršija pajamas 134,622 tūkst. Lt. Paejus svarstymui, buvo gautas Sugumo tarnybos prašymas papildomai skirti jos išlaidoms 4,2 mln. lt.

Spalio 12 d. apie pusę devynių ryto Vilniuje, prie savo namų Fabijoniškėse, Stanevičiaus gatvėje, trim šūviais buvo nužudytas vienas iš Lietuvos dienraščio "Respublika" leidejų - vyriausiojo redaktoriaus pavaduotojas 33 metų Vitas Lingys.

Pasak policijos pareigūnų, mirtis jį pasitiko vos už poros žingsnių nuo laiptinės durų, šalia nuosavo automobilio. Žurnalistas žuvo iškart, nes visi šūviai - du į galvą ir vienas į nugarą - buvo mirtini. Liudininkų tvirtinimu, šaudė du odinėmis striukėmis vilkintys, su kaukėmis ant veidų vyrai. Šaltakraujiškai atlikę savo juodą darbą, jie dingę netoliese esančiame miškelyje.

Įdomiausia, kad praėjus tik porai valandų po nužudymo, nusikaltimo vieta jau buvo tuščia: apie tragediją tebylojo vazonėlis gėlių ir kraują uždengęs smėlis. Kyla klausimas: ar per tokį trumpą laiką policija spėjo kruopščiai apžiūrėti įvykio vietą?

Taigi, mafija Lietuvoje jau nebesidangsto nakties tamsoje: ji atvira veikia dienos šviesoje. Iš kur toks pasitikėjimas? O priešasčių jam, žinoma, yra.

Žurnalisto nužudymas netapo netikėtumu tiems, kas pažinojo pažinojo Vitą Lingį. Anksčiau buvo suderinta jo sodyba Ukmergės rajone. Kalbama, kad ir mėginta suprogdinti jo automobilį. Grasinimai skambėjo ir telefonu. Vitas Lingys vadovavo dienraščio teisė-

tvarkos skyriui. Būtent Lingio nuopelnu tapo tai, kad buvo atskleisti Vilniaus, Šiaulių mafijų darbai. Deja, tai išliko tik "Respublikos" puslapiuose. Nei prokuratūra, nei vyriausybė, besidievogojančios, kad norinčios kovoti su organizuotu nusikalstamumu, tų straipsnių nepastebėjo. Vienas iš įdomiausių atskleistų mafijos bosų - tai pagarsėjęs R. Marcinkevičius, nusipirkęs kelis milijonus kainavusių namus JAV, Connecticut valstijoje. Pasirodo, kad Marcinkevičiaus firma "Romar" pats Lietuvos Prezidentas A. Brazauskas atleides nuo mokesčių. O tuo tarpu Marcinkevičius nupirko naujutėlaičius "Mitsubishi" automobilius Šiaulių mafijos galvoms. Natūraliai iškyla klausimas: kuo nusipelnė R. Marcinkevičius Lietuvos Prezidentui? Kieno pinigų valdo Marcinkevičius? Atsakymus į šiuos klausimus rasti nėra sunku. Šiandien žodis mafija Lietuvoje įgyja labai materialų įvaizdį.

Po Vito Lingio nužudymo pas Lietuvos prezidentą A. Brazauską buvo skubiai suauktas pasitarimas, kuriame kalbėta ir apie V. Lingio nužudymą. Pasitarime dalyvavo generalinis prokuroras A. Paulauskas, Nacionalinio saugumo tarnybos direktorius J. Jurgelis, teisingumo ministras J. Prapiestis, einantis vidaus reikalų ministro pareigas A. Svetulevičius, prezidento vyriausiasis patarėjas R. Ražekas, prezidento patarėjai A. Saudeckas ir R. Andrikis. Po daugiau

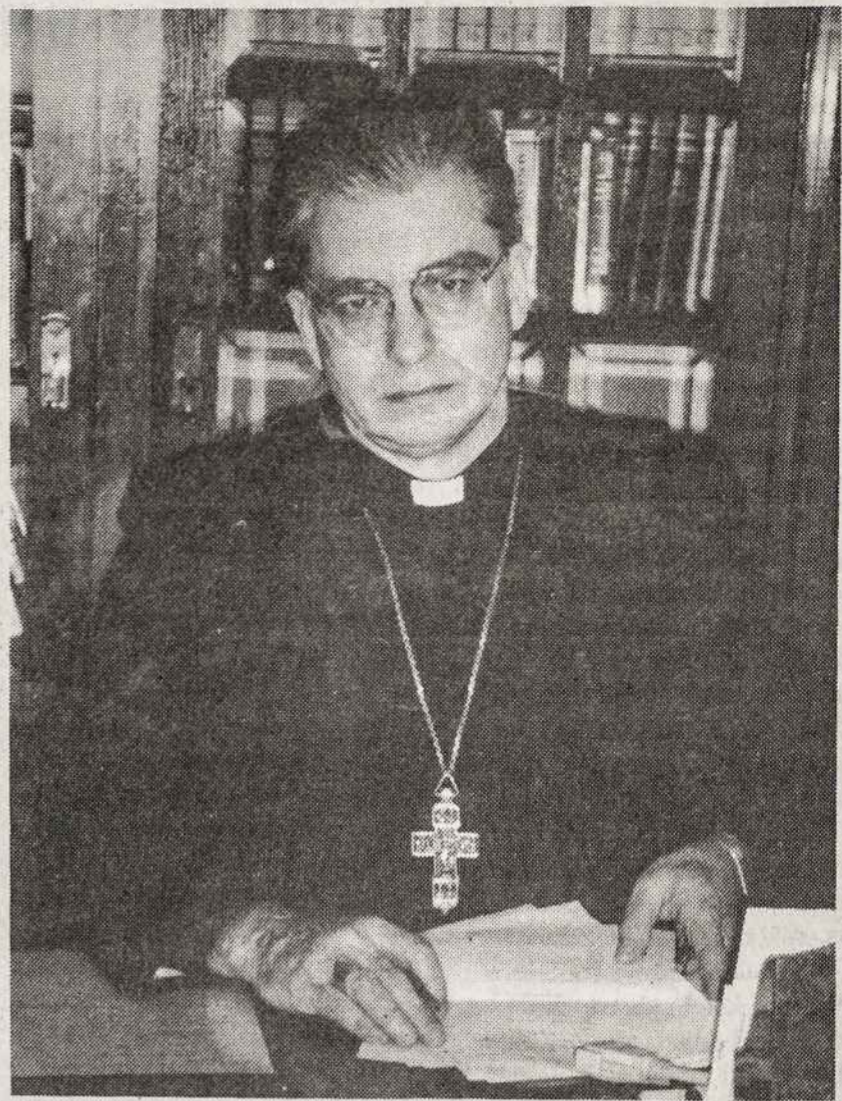
kaip valandą trukusio pasitarimo buvo atsisakyta teikti bet kokią informaciją. Prezidento spaudos atstovas N. Maliukevičius taip pat nekomentavo, kas buvo kalbama šiame susitikime, jis šią žmogų žudystę pavadino "pasikėsiniu prieš pačios valstybės pagrindus".

Neoficialiais duomenimis, šiame susitikime buvo pasakyta, kad kriminogeninė padėtis Lietuvoje nebekontroliuojama. Žurnalisto nužudymą generalinis prokuroras Paulauskas pavadino iššūkiu valstybei ir pasakė, kad ji bus kruopščiai tirinama.

Kiek kartų jau buvo girdėti šie ir panašūs žodžiai. Sprogus bombai Šiaulių viešbutyje, pats Lietuvos Prezidentas pasakė, kad imsis priemonių, kad nusikaltimas būtų išaiškintas. Koks rezultatas? Jokio. Tyla. Nebėra net skambių žodžių. Nusikaltimas pamirštas. Ar neatsitiks ir šį kartą taip pat? Sprogimai kiekvieną savaitę aidi įvairiose Lietuvos vietose. Jų skaičiumi Lietuva jau, tikriausiai, pranoksta Siciliją ir Belfastą. Ir kokia valdžios reakcija? Jos nėra.

Žinoma, praėjus tik valandai po žurnalisto nužudymo buvo apsuptyti Vilnius, krečiami automobiliai, net suareštuotos kelios mafijos "žuvelės", kurias po trijų parų telkė vėl paleisti mafijos jūron. Organizuoti tikras spektaklis Lietuvos žmonėms, kad tik nurimtų - nepiketuotų, nestreikuotų, nedarytų pareiškimų. Pasaulio dėme-

(nukelta į 2 psl.)

Arkivysk. Audrys Bačkis

Spalio 15 d. naujuoju Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininku išrinktas Vilniaus metropolitas arkivyskupas Audrys Juozas Bačkis.

73 metų kardinolas Vincentas Sladkevičius, beveik pusšimtą metų buvęs aukščiausiu Lietuvos Katalikų Bažnyčios hierarchu, iš šio posto atsistatydino prieš kelias savaites, lankydamasis Vatikane.

Kardinolo atsistatydinimą priėmė popiežius Jonas Paulius II. Arkivyskupas A. J. Bačkis išrinktas Kaune įvykusioje Lietuvos vyskupų konferencijoje slaptu balsavimu pagal Vyskupų konferencijos statutą.

A. J. Bačkis gimė 1937 m. vasario 11 d. Kaune. 1954 m. baigė

vidurinę mokslo Paryžiuje ir įstojo į St. Sulpice kunigų seminariją: 1961 m. įšventintas kunigu. 1962-1964 m. studijavo Pontificia Academia Ecclesiastica, 1964 m. Laterano universitete apgynė bažnytinės teisės doktoratą. Dirbo įvairių darbų apaštališkoje nunciatūroje Filipinuose, Kostakoje, Turkijoje, Nigerijoje, o nuo 1973 m. - perkeltas į Vatikaną. Iki paskyrimo Vilniaus arkivyskupu 1991 m. gruodžio 24 d. buvo Vatikano provincijos Olandijoje.

A. J. Bačkis dalyvavo lietuvių tautiniame judėjime - ateitininkų, skautų, Lietuvių Bendruomenėje. Sveikiname naujajį Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininką!

Naujasis Lietuvos vyskupų konferencijos pirmininkas

— Baltijos Asamblėjos prezidento posėdis spalio 15 d. įvyko Tallinne. Jame Baltijos Asamblėjos prezidento pirmininku išrinktas Estijos valstybės susirinkimo pirmininkas U. Nugis, pavaduotojais — Latvijos Seimo narys G. Mejerovic ir Lietuvos Seimo pirmininko pavaduotojas E. Bičkuskas. Visų trijų delegacijų nuomone, būtina įkurti Baltijos valstybių Ministrų tarybą.

— Panevėžio dramos teatro du spektakliai, skirti sezono pradžiai (G. Lorkos "Jerma" ir A. Vienuolio "Prieblandoje"), neįvyko dėl rudens darbų laukuose ir soduose: į spektaklius nenupirkta nė vieno bilieto.

— Lietuvos ekonomikos ministerijos duomenimis, daugiausia bendrų ir užsienio kapitalo įmonių Lietuvoje įsikūrusi Rusija - 843 (šiame - 160). Antroje vietoje yra Lenkija - 505 įmonės (114), trečioje - Vokietija - 441 (150), ketvirtoje - JAV - 183 (183), penktoje - Ukraina - 161 (47). Estija Lietuvoje turi įkūrusi 35 bendras ir jos kapitalo įmonės (17), Latvija - 45 (14), Baltarusija - 123 (42).

Iš viso su Europos Bendrijos šalimis Lietuva sukūrusi 536, su NVS šalimis - 980 bendrų įmonių. Be to, Lietuvoje veikia dar 150 Europos Bendrijos šalių ir 187 NVS šalių kapitalo įmonių.

Pagal jau investuotą kapitalą į Lietuvą pirmąją Didžiąją Britanija - 101 mln. Lt, arba 38,8% visų užsienio investicijų. Antrą vietą pagal investicijas užima Rusija - beveik 27 mln. Lt, arba 10,3% visų investicijų.

Lietuvos žurnalistų protesto demonstracija spalio 19 d. prie Vyriausybės rūmų. Reikalaujama Vyriausybės iniciatyvos kovoje su nusikalstamumu. Kalba Žurnalistų sąjungos pirmininkas R. Eilunavičius. Viktoro Kapočiaus nuotrauka.

IŠ LIETUVOS AMBASADOS WASHINGTONE

Rugsėjo 26 d. — spalio 2 d. visą savaitę ambasadorius Stasys Lozoraitis lydėjo Lietuvos prezidentą Algirdą Brazauską, jo apsilankymo Jungtinėse Amerikos Valstijose metu.

Rugsėjo 26 d. - 30 d. kartu su Lietuvo delegacija, kurią sudarė Ekonomikos ministras Julius Veselka, Finansų ministras Eduardas Vilkelis bei Lietuvos Banko valdytojo pavaduotojas Aivaras Karalius, kasmetiniame Pasaulio Banko ir Tarptautinio Valiutos Fondo susitikime dalyvavo ambasados Ekonomikos ir prekybos skyriaus atstovas Linas Orentas bei ambasadoriaus padėjėja Dai-

va Čarneckienė.

Rugsėjo 27 d. Finansų ministras S. Vilkelis pasirašė dvigubą apmokestinimo sutartį su Švedijos Finansų ministre Anne Wibble. Pastaroji sutartis apriboja juridinių asmenų pelno, fizinių asmenų pajamų mokesčius bei palūkanas už valstybinio kapitalo naudojimą. Delegacijos nariai susitiko su Pasaulio Banko prezidentu Lewis Preston, viceprezidentu Wilfried Thalwitz, JAV Iždo departamento sekretoriaus pavaduotoju Roger Altman, kitų šalių delegacijomis.

Rugsėjo 29 d. JAV Lietuvių Bendruomenės Ekonominė ta-

ryba kartu su Lietuvos ambasada Washingtone Pasadena, CA mieste surengė verslo konferenciją, kurioje dalyvavo verslininkai iš JAV ir Lietuvos. Šis renginys buvo dar viena proga aptarti dvišalio bendradarbiavimo plėtojimo galimybes. Konferencijos metu ambasadorius Stasys Lozoraitis paskaitė pranešimą apie užsienio investicijas Lietuvoje.

Spalio 1 d. ministrai Julius Veselka ir Eduardas Vilkelis bei p. Aivaras Karalius aplankė ambasadą Washingtone, susitiko su jos darbuotojais, pasidalino savo įspūdžiais apie įvykusius susitikimus bei papasakojo apie eko-

Kiek Lietuvoje yra užsienio kapitalo?

Lietuvoje nuo 1987 m. iki šiu metų spalio 6 d. įregistruota 2,299 bendrų ir 614 užsienio kapitalo įmonių. Bendras jų įstatinis kapitalas - 469 mln. Lt, iš kurių 260 mln. (55,4%) sudaro užsienio investicijos.

Vien šimmet sukurtos 594 bendros ir 208 užsienio kapitalo įmonės, o užsienio investicijos vertinamos 224 mln. Lt.

Lietuvos ekonomikos ministerijos duomenimis, daugiausia bendrų ir užsienio kapitalo įmonių Lietuvoje įsikūrusi Rusija - 843 (šiame - 160). Antroje vietoje yra Lenkija - 505 įmonės (114), trečioje - Vokietija - 441 (150), ketvirtoje - JAV - 183 (183), penktoje - Ukraina - 161 (47). Estija Lietuvoje turi įkūrusi 35 bendras ir jos kapitalo įmonės (17), Latvija - 45 (14), Baltarusija - 123 (42).

Iš viso su Europos Bendrijos šalimis Lietuva sukūrusi 536, su NVS šalimis - 980 bendrų įmonių. Be to, Lietuvoje veikia dar 150 Europos Bendrijos šalių ir 187 NVS šalių kapitalo įmonių.

Pagal jau investuotą kapitalą į Lietuvą pirmąją Didžiąją Britanija - 101 mln. Lt, arba 38,8% visų užsienio investicijų. Antrą vietą pagal investicijas užima Rusija - beveik 27 mln. Lt, arba 10,3% visų investicijų.

— NUO TARNAUTOJŲ IKI MAFIJOS —

Advokato Povilo Žumbakio komentarai, skaityti spalio 24 d. per Amerikos Lietuvių Radijo programą, kuriai Chicagoje vadovauja Anatolijus Šlutas.

-o-

Šiandien kalbėdami apie Lietuvos ekonominę padėtį, dažnai susiduriame su įvairiausiais sveltiniais terminais — arba terminais, kuriuos žmonės supranta skirtingai.

Štai keletas iš jų, kurie, manau, sukelia daug neaiškumų Lietuvoje ir užsienyje. Gal tie neaiškumai yra viena iš priežasčių, dėl kurios mes dažnai nesuskalbame ir nepasitikime vieni kitais.

Kaip mes suprantame dažnai naudojamas terminus:

Tarnautojas-darbininkas, biurokratas, verslininkas, gamintojas, "biznismenas", spekuliantas, reketierius-mafiozas.

Nesenai pasiteiravau dėl tų terminų keletą mūsų žmonių, grįžusių iš suvažiavimo Californijoje, kur dalyvavo nemažai mūsų žinomų verslininkų ir ekonomistų, jų tarpe daug iš Lietuvos.

Net ir specialistai nežinojo tikslaus atsakymo. Tas klausimas net sukėlė tam tikrą įtampą.

Cia pateiksiu keletą išvadų tų pasikalbėjimų ir bendras šių terminų sąvokas:

Terminas Mafija ar "reketas", kaip yra naudojamas Lietuvoje, paprastai yra suprantamas kitaip, negu Vakaruose.

Vakaruose terminas "mafija" reiškia organizuotą, disciplinuotą kriminalinę grupę su griežtom vidaus taisyklėmis. Anksčiau tas terminas būdavo taikomas italams. Šiandien yra mandagiau neminėti kriminalinių grupių tautybės. Vienok, Amerikoje veikia kiniečių, rusų, žydų, italų mafijos ir net silpnutė naujų lietuvių mafija. Reketas Amerikoje yra daug apimantis terminas, nustatytas federalinio statuto, kuris yra taikomas ne tik kriminalinei veiklai, bet ir ekonominiams nusikaltimams (RICO-Act).

Lietuvoje tai reiškia "pelną", išreikalautą jėga ir grasinimais. Privačia ekonomine veikla užsiimančios žmonės, net ir pensininkai, yra priversti mokėti už savo ramybę — už "apsaugą". Tai yra aiški kriminalinė veikla — visame pasaulyje, net Italijoje. Tokia veikla gali užsiimti tiek paprasčiausi chuliganai, tiek didžiausi kriminalistai.

Terminas "Biznismenai" patėjo į Lietuvą iškraipytas iš Amerikos per Maskvą. Tai platus, nepalankus terminas, kuris taikomas verslininkams — pre-

kybininkams, kurių veikla yra pagrįsta pusiau arba visi nelegaliu užsiėmimu — verslu, kurio pagrindas yra mokėjimas bendrauti su "blatu", t. y. papirkimais ir kyšiais. Tokios prekybos pelnas kartais yra pasakiškas.

Spekuliantai — tai terminas, kartais naudojamas tiems minėtiems "biznismenams". Dažnai šis terminas Lietuvoje yra taikomas nelegaliai veikiančioms prekybininkams, bet, tuo pačiu, ir tikriems vakarietiškiems verslininkams. Dažniausiai jis yra pagrįstas pavydu ir nenusako tikros prekybos veiklos. Žmogus, kuris perka pigiau ir pardoda brangiau, pagal pareikalavimą, yra tikras prekybininkas, ne spekuliantas bloga prasme. Kadangi kiekvienas prekybininkas rizikuoja daugiau, negu, pavyzdžiui, fabriko darbininkas, jis "spekuliuoja" savo laiku ir šaltiniais, taip galėdamas užsidirbti daugiau už darbininką. Tai yra naudingas reiškinys, sudarantis pagrindą laisvajai rinkai. Šio termino nesupratimas sukelia daug nesupratimų Lietuvoje.

Verslininkas, prekybininkas, gamintojas yra tas, kuris verčiasi prekyba arba gamyba teisėtai. Šie žmonės ir organizacijos moka valdžiai teisėtus mokesčius. Tokių žmonių Lietuvoje yra ne daug. Iš dalies tai yra dėl to, kad valdžia įstatymais yra taip supainijusi mokesčių ir verslo taisykles, kad Lietuvoje yra beveik neįmanoma teisėtai verstis. Lietu-

va neatsistos ant kojų be tikrų verslininkų ir gamintojų. Daug Vakarų firmų, ypač didžiųjų, ilgam laikui yra atleistos nuo mokesčių, tad joms yra daug lengviau verstis švariai.

Biurokratai sudaro tautos elementą, kuris tarnauja valdžiai ir atlieka valdžios valdymo funkciją. Anksčiau šie valdžios tarnautojai buvo vadinami "aparatačiais" ir sudarė tą "nomenklaturą", kuri gyveno iš krašto žmonių darbo ir vargo. Kiekvienai valdžiai reikia tarnautojų, kurie atliktų teisėtus valdžios pareigas. Bet, kaip ir neproduktyvios privačios organizacijos, taip ir valdžia, turi polinkį "auginti" biurokratus ne dėl reikalo, bet dėl įsibėgėjimo.

Biurokratai, ypač ambicingi, viršijantys savo pareigas kraštu ir jo ekonomikai, yra kaip akmuo ant karko. Kuo didesnė biurokratija, tuo daugiau reikia mokesčių, tuo daugiau yra išleidžiamų įstatymų, atsiranda daugiau galimybių kyšiams. Gaila, bet daug kur, ypač buvusiose socialistinėse visuomenėse, tie žmonių nerinkti ir dažnai ne kvalifikuoti valdžios bitinai yra krašto skurdą pagrindas, o žmonių gerbiamai, kadangi daugumas nesupranta jų daromos žalos. Ypač Lietuvoje yra skiriama mažiau pagarbos rinktiems valdžios tarnautojams, negu paskirtiems. Tai yra senasis užsilikęs įprotis nuo bajorų laikų.

Kadangi biurokratų žmonės

nerenka, juos paskiria pati valdžia, jų tikslas yra pataikauti valdininkams, kurių interesai dažnai kertasi su tautiečių gerbūviu. Paprastai biurokratai ar tai Amerikoje, ar Lietuvoje, gyvena geriau, kai tauta verčiasi blogiau. Jų pagrindinis tikslas yra varžyti žmones įvairiais reglamentais, nes kuo daugiau taisyklių, tuo reikšmingesnis jų darbas, tuo daugiau jiems galios, o nesąžiningiems biurokratams tai reiškia galimybę pasipiniguoti.

Tarnautojai — darbininkai yra tie žmonės, kurių praktikuojami visi fabrikai, visos prekybos firmos ir valdžios. Lietuvoje praktiškai valdžia juos yra pamiršusi ir skriaudžia. LDDP — darbo partija... — juos ypatingai, netgi ciniškai skriaudžia, nes jie yra beveik vieninteliai, kurie moka pilnus mokesčius, iš kurių gerai pragyvena biurokratai ir net tie, kurie tampa tuoliais per kyšius ir privilegijų dalinimus.

Kol mūsų tautiečiai nesuprasi skirtumo tarp šių kategorijų, tol buvę ir dabartiniai nomenklaturininkai, t. y. biurokratai ir jų pagrindiniai rėmėjai — reketieriai ir net "mafiozai" galės gerai gyventi. Jiems yra naudinga, kai tauta painioja sąvokas verslininko, kuris savo darbu ir rizika gauna pelną, ir "biznismenų" bei jų kolegų, reketierininkų ir biurokratų, kurie iš krašto vargšų ir darbininkų melžia paskutinį turką.

Tie, kurie valdo ir tuo pačiu metu bendradarbiauja su tais nesvariais elementais, turi labai aiškų tikslą: asmenišką naudą ir nelegalų pelną. Jiems yra svarbu sumaišyti tautą, suvesti visus verslo žmones — sąžiningus ir kriminalistus — į vienodą kate-

goriją, sukelti pavydą kaip pagrindą teisėtų verslininkų bei gamintojų naikinimui.

Kai valdžia išleidžia įstatymą, suteikiantį sau grubią teisę sulaukyti "raketierininkus", daugumas žmonių tai remia, nes jiems yra skaudu, kai jie negali nupirkti vaikams pieno, o po Lietuvos gatves važinėja brangiausi limuzinai iš Vakarų Europos. Tautai yra atsibodusi teisinė betvarkė. "LDDP Tvarkos" įstatymas tautai, atrodo, patinka. Tauta neaučia, kad, esant tokiems "tvarkos" įstatymams, galima prarasti taip sunkiai iškovotą laisvę.

Ta miglota terminologija yra naudinga nešvariems valdžios biurokratams, nes jie begaudy-

dami paprastus gatvės chuliganus, gali didinti savo banko sąskaitas Šveicarijoje.

Apie tai dar teks pagalvoti ateityje, o dabar lauksime aprašymų iš suvažiavimo Californijoje. Bus ypatingai įdomu, kaip, pavyzdžiui, Prezidento Brazausko biurokratai paaiškino tuos terminus mūsų dalyviams, kuo remdamasi LDDP paaiškina partiečiams darbininkams savo Vilniaus milijonierių patarėjų pelną? Kas išaiškina skirtumą tarp tikrų profesionalų, kurie vyksta į Lietuvą padėti ir mūsų biurokratų, "biznismenų", spekuliantų, išnaudotojų ir net buvusiu bei teisiųjų kriminalistų?

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOŽO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vieta - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, N.Y. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNAS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuvių pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas pereinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

NEW YORK-NEW JERSEY-Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WNWK105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bay-side, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 769-3302.

KOŁODNY&KOŁODNY: Virginija Kolodny, lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, NY 10007. Tel. 212 349-7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomojimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK - "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga, girdima sekmadieniais nuo 12 iki 1 val. popiet. "Lietuvos atsiminimai" programa iš tos pačios stoties, girdima sekmadieniais nuo 1 iki 2 val. popiet. Dr. J. J. Stukas - direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060. Tel. 908 753-5636.

MARIA JUZAITYTĖ - LEVIN, lietuvių advokatė, patarnauja visuose teisiniuose reikaluose. Kalba ir lietuviškai. 325 Broadway, Suite 504, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 962-5810.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379

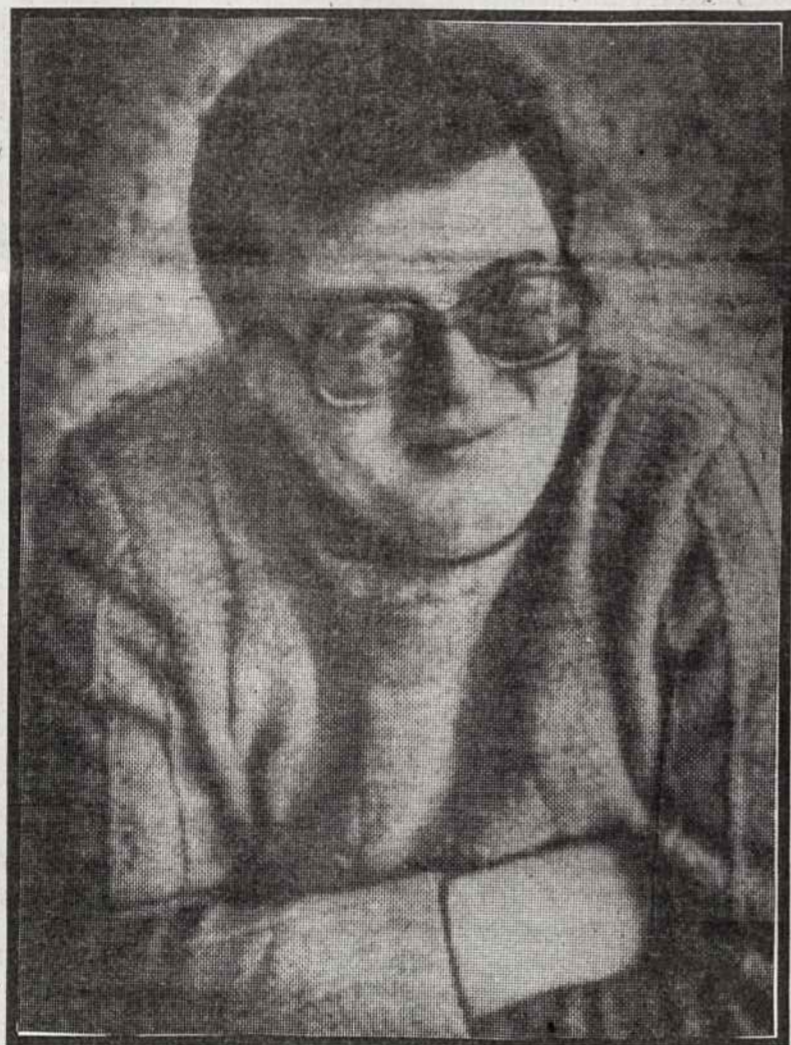
PHONES (718) 326-1282; 326-3150

TAI MŪSŲ VIENINTELĖ VIETA.

- GAUSI PARODŲ SALE

KVEČAS
JONAS
1933 + 1976

Vitas Lingys

ŽURNALISTO NUŽUDYMAS — IŠŠŪKIS VALSTYBEI?

(atkelta iš 1 psl.)

Susio 13-osios didvyriai, Medininkų žudynių aukos. Atsisveikinimo žodį tarė "Respublikos" leidėjas Rytis Taraila: "Graži šiandien diena, Vitai. Šilta ir saulėta. Tu jos nematai. Nužudytas tu būvai, taikė į tave, o sužeidė mus visus. Sužeidė tavo skaitytojus, tavo įkurto dienraščio kolektyvą, sužeidė tavo artimuosius, draugus ir bendražygius, kurių, Vitai, yra daug. Tai nenuostabu. Tu tikėjai Lietuvos žmonėmis, mylėjai juos ir žuvai už juos. Labai neteisingai, Vitai. Iš mūsų visų tu jauniausias. Tave laidojo tėvai, žmona, duktė, brolis, laidojame mes. kažkas gyvenime yra ne taip, Vitai, jeigu mes laidojame tave, jauniausia, 33-ejų metų vyrą, nužudytą niekšiš-kai, bijant pažūrėti tau į akis. Bet tu ir neabejojai, kad tikrieji tavo gimtinės priešai nedrįs pažūrėti savo aukai į akis".

"Respublikos" vyriausiojo redaktoriaus Vito Tomkaus automobilio stabdžių žarnelė, dėl to vos neįvyko autoavarija miesto centre)... Maršrutą teko keisti - pro savivaldybės aikštę buvo pasukta prie Nerės.

Antakalnio kapinės. Čia ilsisi

visada. Prisiekiu čia: mes tave neišduosim. Vienintelis kompromisas gali būti tik kulka".

Atsisveikinimo žodžius tarė monsinjoras K. Vasiliauskas, Seimo pirmininkas Česlovas Juršėnas. Gedulingą muziką grojo policijos orkestras, giedojo Arkikatedros giesmininkai. Antakalnio kapinėse prie šviežiai supilto kapo išaugo gėlių ir vainikų kalnas.

Antakalnio kapinės. Čia amžiams atgulė žurnalistas Vitas Lingys. Vadindami jį tik auka, neišreikštume jo plunksnos drąsos ir didvyriškumo, atskleidžiant Lietuvos valstybės priešų darbus. Vadindami jį tik didvyriu, neatspindėtume, kaip niekšiška žiaurija buvo su juo susidorota. Tikėjime, kad tai paskutinis smėlio kauburėlis, išaugęs vietoje, kur ilis-si žuvusieji už Lietuvos laisvę. Tikėjime, kad tai paskutinė auka ant Nepriklausomybės aukuro. Tik būkime tikri, kad tai ne paskutinis mūsų tautos didvyris, jo vieta neliks tuščia - ateis kiti...

A. J.

AMERIKOS VYSKUPŲ KONFERENCIJA

Lapkričio 15 dieną Washington, DC, Nekalto Prasidėjimo šventovėje koncelebruotomis mišiomis prasidės Jungtinių Amerikos Valstijų katalikų vyskupų rudeninis suvažiavimas. Apie 270 kardinolų, arkivyskupų ir vyskupų, dalyvausiančių suvažiavime, svarstys taikos įtvirtinimo, šeimos apsaugos ir nuolatinio diakonato klausimus, kuriuos pristatys atitinkamos Jungtinių Amerikos Valstijų vyskupų konferencijos komisijos.

Chicago arkivyskupo kardinolo Joseph Bernardin vadovaujama komisija, svarstymui pristatys dokumentą, skirtą ateinančioms Jungtinių Tautų Organizacijos paskelbtiems tarptautiniams šeimos metams.

Svarstydami nuolatinio diakonato klausimą, Amerikos vyskupai ketina paminėti dvidešimtmetį nuo šios tarnystės Bažnyčioje atgaivinimo. Nuolatinį diakonatą Bažnyčioje po Vatikano II Susirinkimo atgaivino popiežius Paulius VI.

Jungtinių Amerikos Valstijų Bažnyčia turi daugiau nei 10,000 nuolatinį diakonų ir dar beveik 2,000 pagal atitinkamas programas ruošiasi pasiųsti šiai tarnystei.

Amerikos episkopatas šios rudeninės asamblėjos metu, užsietęsi iki lapkričio 18 dienos, taip pat svarstys pasiūlymą ateinančiais metais padaryti visuotinę rinkliavą, kurios lėšos būtų skirtos Centrinės ir Rytų Europos Bažnyčioms remti.

Šiame suvažiavime dalyvauja ir Lietuvos išeivijos vyskupas Paulius A. Baltakis, OFM.

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

- LĒKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI

ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE

2129 KNAPP STREET

BROOKLYN, N. Y. 11229

TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguojama REDAKCINĖ KOMISIJA —**Baltijos šauksmas**

Baltijos jūra visada turėjo milžinišką reikšmę Lietuvai ne tik kaip patogus susisiekimo ir prekybos su kaimynais kelias, bet kaip ir neatskiriama lietuvių charakterio formavimo sąlyga. Baltijos jūros ošimas ir jos horizontai neleido lietuviams pamiršti laisvės siekio.

Dar ne taip seniai lietuviai atvykdavo prie Baltijos jūros, kad, susikibę rankomis kartu su latviais, estais, lenkais, apkabintų Baltiją ir pasakytų: mes Tave išsaugosim.

Lietuva galvojo, kad Baltijos jūra sunkiai serga, kad reikalinga valymo įrenginius pastatyti Kaune, Klaipėdoje. Visa tai svarbu, tačiau šiandien iškilio apie pusę šimtmečio slėpta tiesa, kuri lyg ilgo veikimo bomba sudrebino visas apie Baltijos jūrą išsidėčiusias valstybes.

Pasirodė, kad Baltijos jūros dugne yra nuo 6,5 iki 10 tūkst. tonų palaidotų cheminių medžiagų. Didžiausia jų dalis buvo nukandinta po karo sąjungininkų įsakymu. Pagrindiniai šių operacijų dalyviai - Sovietų Sąjunga, Rytų Vokietija, Didžioji Britanija. Pavyzdžiui, 1947 m. Gotlando salos rajone buvo paskandinta apie 2 tūkst. tonų nežinomos kilmės cheminių medžiagų.

Liudininkai sako, kad 1946 m. apie 15 tūkst. tonų cheminių medžiagų buvo paskandinta į pietus nuo Bornholmo salos, priklausančios Danijai. O į rytus nuo Bornholmo salos 1947-1948 m. sovietų karinės vadovybės Vokietijoje įsakymu buvo paskandinta 35 tūkst. tonų bombų ir sviedinių su įprito dujomis.

Apie 200 tonų nuodingųjų medžiagų buvo dar nukandinta Rytų Vokietijos vadovybės įsakymu tarp 1952 m. ir 1965 m.

Speliojama, po kiek laiko metaliniai sviedinių ir bombų korpusai

surudys ir dujos pateks į vandenį? Pasirodo tai gali trukti nuo 10 iki 400 metų. Cheminės medžiagos, kuriose yra arseniko, taip pat įprito dujos dėl jų cheminės sudėties gali užnuodyti vandenį. Neatmeta galima galimybė, kad bangos gali išplauti chemines medžiagas į krantą, nors dar nėra užregistruota tokio atvejo.

Rusija pateikia informaciją apie medžiagų skandinimą tik iki 1947 m. Kai kurie pranešimai teigia, kad rusai skandino cheminį ginklą ir vėliau, net iki 1956 m.

Ateinančių metų sausio mėnesį Kopenhagoje įvyks Baltijos jūros aplinkos apsaugos komisijos darbo grupės susitikimas, o kovo mėn. ši grupė pateiks savo rekomendacijas Helsinkio komisijai bei Baltijos šalių aplinkos apsaugos ministrų susitikimui. Į šią grupę įeina visų aplink Baltijos jūrą esančių šalių atstovai. Ji turi nustatyti tiksliai Antrojo pasaulinio karo metais Baltijos jūroje nukandintų cheminių medžiagų vietą ir pasiūlyti Baltijos šalių vyriausybėms, kaip išvengti užteršimo pavojaus. Lietuva šioms tyrimams kol kas neišleido nė cento.

Gal Lietuvos vyriausybės nedomina Baltijos jūros likimas? Baltijos jūra dabar Lietuvoje prisimenama, tik kai reikia aptarti naftos terminalo statybos klausimus arba jūros prekybos kelius ir uosto problemas. Kada Lietuvos vadovai supras, kad visos šios problemos vieną dieną gali išnykti, nes laiku nebuvo prisidėta prie pagrindinės - Baltijos jūros užteršimo - problemos sprendimo.

Kaip mes vaikams paaiškinsime: kur šioje Žemėje yra Lietuva, jei nebebus švarios ir saugios Baltijos jūros. Kokia bus Lietuva, jei Baltija nebeišplaus gintaro? O Baltija jau buvo ir dar yra gintarinė...

Jau eilę metų Jungtinės Tautos skundžiasi, jog pergyvena finansinę krizę ir kad ji kasmet vis gilėja.

JT turi du biudžetus. Vienas yra reguliarus. Tai yra narystės įnašas šios organizacijos administravimui, kuris šiais metais jau siekia beveik tris milijardus dolerių, o kitas — taikos palaikymo operacijoms, kuris jau viršijo tris ir pusę milijardo.

Kiekvienai valstybei tapus JT nare, yra nustatytas mokestis, kiek ji kasmet turi sumokėti. JAV nuo JT įsikūrimo įsipareigojo mokėti didžiausią duoklę — 25% viso JT biudžeto. Po jos seka Japonija su 12,6%, Rusijos Federacija — 9,4%, Vokietija — 8,9%, Prancūzija — 6%, Did. Britanija — 5%, Italija — 4,3%, Kanada — 3,1%, Ispanija — 2%, Brazilija — 2,6% ir t.t.

Lietuva, Latvija, Estija ir kiti kraštai, atsiskyrę nuo buv. Sovietų Sąjungos ir taip pat kraštai nuo Jugoslavijos, kol kas dar neturi galutinai patvirtinto koeficiento, pagal kurį jie turėtų mokėti savo įnašus. Lietuva ir jos šiaurės kaimynai protestuoja prieš norimą jiemis primesti mokesčio apskaičiavimo būdą, remiantis sovietinio rublio buvusią fiktyvia verte, pagal kurį, Lietuvai reiktų mokėti virš milijono dolerių kasmet. Manoma, kad šis klausimas bus galutinai išspręstas dar prieš Naujus Metus.

Nenoriai moka įnašus

Kai šiemet, rugsėjo 21 d., JT susirinko savo 48 sesijai, paaiš-

JUNGTINIŲ TAUTŲ FINANSINĖ KRIZĖ

KĘSTUTIS K. MIKLAS
"Darbininko" korespondentas
Jungtinėse Tautose

kėjo, kad 14 kraštų nesusimokėjo savo nario mokesčio net už dvejus metus. Tokie nariai automatiškai praranda balsavimo teisę ir dalyvavimą įvairiuose sprendimuose. Šiuo metu visie tie kraštai jau susimokėjo minimalią dalį savo skolos ir jau atgavo visas teises.

Dauguma kraštų ir pasitenkina tuo minimaliu įnašu. Kai kurie kraštai iš principo nenori mokėti, o kai kurie yra nepajėgūs. Nežiūrint to, kad Baltijos kraštų narystės įnašų klausimas yra dar atviras, Lietuva jau yra įmokėjusi \$91,000, o Latvija ir Estija tik po \$5,000.

Bet pats didžiausias skolininkas yra JAV. 48-ji sesija susirinkus, JAV buvo skolinga virš \$779 milijonų. Spalio 6 d. ji įnešė \$533 milijonus (iš kurių \$233 milijonai buvo skirti reguliariam biudžetui, \$300 mil. taikos palaikymo operacijoms). JAV įmokėjęs skolos dalį, į skolingų pirmąją vietą atsėdė Rusijos Federacija su \$526 milijonais, iš kurių \$477 milijonai priklauso taikos palaikymo operacijoms. Trečioje vietoje yra Pietų Afrika su \$71 milijono skola, po jos Japonija — \$54 milijonais, Prancūzija — \$50 milijonų, Ukraina — \$46 milijonais, Brazilija — \$40 milijonų, Italija — \$30 milijonų, Lenkija — \$16,5 milijonų, Vokietija —

\$16 milijonų ir t.t.

Remiantis paskutinėmis žiniomis, JT nariai dar yra nesumokėję \$1,7 milijardo, iš kurių \$1,2 milijardo priklauso taikos palaikymo operacijoms.

JT — išlaidingumo šėdėvas

Jau seniai visi kelia klausimą apie JT administracijos biurokратиškumą ir finansinį chaosą. JAV, kaip daugiausiai moka mokestį, jau seniai yra susirūpinusios šios tarptautinės organizacijos administraciniu neefektingumu. Senatas ir kongresas nuolat spaudžia JAV administraciją, kad bet kokie mokesčiai JT būtų sulaukyti iki tol, kol ji susitvarkys. JAV prezidento Bush spaudimu, 1992 metų pradžioje JT buvo pakviestas vieniemis metams jos administracijai vadovauti ir sutramdyti jos biurokратиją. JAV vyriausiasis prokuroras Richard Thornburgh. Deja, jam nepavyko, kas buvo užsibrėžta pasiekti. Išėdamas iš JT, jis įteikė raportą apie tai, kas turi būti padaryta dėl JT administracijos pagerinimo. Jo raportas, nesusilaukęs pritarimo jo siūlymams iš JT Generalinio sekretoriaus Boutros-Boutros Ghali, tydomis paskendo nereikšmingų dokumentų byloje.

Apie JT neorganizuotumą ir išlaidingumą neseniai prabilo naujoji JAV ambasadorė prie JT, Madeleine K. Albright. Kalbėdama Užsienio Politikos asocia-

cijos susirinkime, ji apibūdino JT, kaip sudribusią, nustojusią savo formos ir reikalingą greito remonto organizaciją, atstatytą veikti demokratiškais principais, būti atvira ir atsakinga už savo veiklą bei finansinę kontrolę.

Amb. Albright išskėlė faktus, kaip pinigai yra išleidžiami. Anot jos, JT nuolat posėdžiauja, ir kiekvienas 3-ju valandų posėdis vidutiniškai kainuoja apie \$5,000. Įvairių komitetų ir komisijų posėdžių šiemet bus apie 12,000, už kuriuos reiks išleisti apie \$60 milijonų. Tų posėdžių procedūrinis darbas yra užkulisyje su dideliu personalu — vertėjais, užrašytojais, mašininkėmis, dokumentų atspausdintojais, ekspeditoriais — vien tik dokumentacijos paruošimui šešiom kalbom. O tos dokumentacijos milijonai puslapių šiemet bus išleista. Ir jos gavėjai dažniausiai jos neskaitys, padės į spintą ir po metų ar kitų atsiveiksins su ja, pasiūsdami į šiukšlyną.

Ambasadore atakavo ir įvairias išlaidas visokiems neaiškiems projektams. Pavyzdžiui, buvo paskirta \$2,5 milijonų studija apie Černobilio atominę nelaimę. Tam darbu buvo pasamdyti penki, neva tai, ekspertai. Praėjo metai, ir jokios studijos nebuvo paruošta. Dabar reikalaujama dar \$2,5 milijonų parašyti raportui, kodėl ši studija nebuvo paruošta ir kokių būdu tos ekspertų komisijos darbas turėtų būti užbaigtas.

Kitas pavyzdys, kaip švaistomasi su pinigais ir kaip JT biurokratai j tai nekreipia dėmesio: "The Diplomatic World Bulletin" rašo, kaip UNIKON (JT Irako-Kuveito stebėtojų misijos) personalas, norėdamas visad atrodyti esąs geram stovyje, savo drabužių valymui ir skalbimui įsigijo reikmenų už \$144,200, sumokėdamas už 6 skalbimo mašinas \$21,900, už skalbiniams 4 džiovintuvus \$11,400, už 6 rankinius lygintuvus \$2,400, už 2 paženklavimo mašinas \$5,000, vieną sauso valymo mašiną rūbams \$60,000, už kabyklas ir vežimukus baltiniams vežioti \$6,000 ir t.t.

(nukelta į 4 psl.)

Madeline K. Albright (centre), JAV ambasadorė Jungtinėse Tautose kalba Saugumo Taryboje. UN Photo 182625

DARIUS IR GIRĖNAS

JŲ SKRYDŽIO
60 METŲ
SUKAKTĮ
PRISIMENANT

PAULIUS JURKUS

Stasys kelias dienas galvojo, svarstė, klausė savo brolių patarimo ir pagaliau pareiškė savo sutikimą.

Darius ir Girėnas tarėsi šio skridimo reikalais ir 1932 m. birželio 18 d. iš Polvokio aerouosto bendrovės pirkė šešiasvietį BELANKOS lėktuvą (BELLANCA J 6 300 Model C H). Tai buvo tas pats lėktuvas, kuriuo Darius 3 metus skraidė ir platino dienraščius gretimuose miesteliuose. Už šį lėktuvą sumokėjo 3200 dol. Abu sudėjo pinigus lygiomis dalimis.

Stepas panaudojo savo santuapas. Jei būtų turėjęs pinigų pakankamai, būtų pirkęs vienas ir vienas skridęs per Atlantą. Jis lėktuvą pažinojo ir juo pasitikėjo.

Tačiau šiuo lėktuvu dar negalėjo skristi į tokią ilgą kelionę. Jam buvo reikalingas didelis remontas.

Ieško paramos skrydžiui

Lakūnai sakė, kad būtina pailginti sparnus, perstatyti visą lėktuvą, įdėti bakus, kur būtų galima supilti reikiamą kiekį benzino ir alyvos. Reikėjo nupirkti tolimam skridimui reikalingus prietaisus. Lakūnai apskaičiavo, kad reikia dar 3000 dol.

1932 m. birželio 17 d., prieš pat nuperkant lėktuvą, Chicago lietuviški dienraščiai "Draugas" ir "Naujienos" pirmame puslapyje įdėjo Dariaus ir Girėno pranešimą, kad jie savu lėktuvu skris iš New Yorko į Kauną. Lėktuvas jau esąs nupirktas, reikia tik piniginių paramos, kad būtų galima lėktuvą pritaikyti ilgai kelionei. Reikėjo patį skridimą išgarsinti lietuvių tarpe.

Darius pasveikino Lietuvos Vyčių seimą, vykusį Bostone. Pittsburghe vyko Susivienijimo Lietuvių Amerikoje seimas.

Lakūnai sumanė skristi lėktuvu. Už atlyginimą dar nuvežė advokatą Bagdžiūną, advokatą Olj, dr. Drangelį ir Gaižaitę. Darius seime prašė paramos, ir Seimas suteikė pirmąją auką — 100 dol.

Grįžtant atgal į Chicago, atsitiko toks nuotykis — lėktuvą užklupo audra. Lėktuvą valdė Girėnas. Audra vis didėjo, lijo ir žaibavo. Keleiviai nerimavo, kas gi bus.

Darius perėmė lėktuvo vairą, ir tuoj lėktuvą apvaldė, pasuko prieš vėją. Darius laimingai lėktuvą išvedė iš audros ir laimingai pasiekė Chicago.

Tie visi keleiviai buvo įtakingi žmonės, visuomenininkai, Dariaus ir Girėno sumanymo rėmėjai. Laiminga kelionė pabaigta tapo paskatinimas, kad reikia jų žygi remti.

Darius galvojo, kad būtų gera, jei atsirastų kokia organizacija ar įstaiga, kuri rūpintųsi jų skridimu, organizuotų paramą. Pradžioje galvota, kad tai gali atlikti "Draugo" dienraštis, bet pasirodė, jog sudarytų daug nepatogumų. Darius ryžosi pats rinkti aukas, bet ir tai neišėjo. Per daug darbo vienam asmeniui: reikia rūpintis lėktuvu perstatymu, reklama ir aukų rinkimu.

Į paramos organizavimą Darius įtraukė Lietuvos konsulą Chicagoje A. Kalvaitį. Konsulas pažadėjo padėti.

Liepos 11 d. lakūnai "Drauge" ir "Naujienose" paskelbė pirmą atsišaukimą, kad lietuvių tauta laukia iš savo sūnų drąsesnių žygių. Ir tas žygis bus, kad lietuvių lakūnai nugalės Atlantą — iš New Yorko nuskris į Kauną.

Jie skelbė, kad aplankys didesnes lietuvių kolonijas, rinkdami aukas, prašė, kad lietuvių rengtų lietuvių aviacijos dienas.

Liepos 13 d. Lietuvos konsulate Chicagoje buvo sudaryti du komitetai: vienas — fondo globėjų, kitas — skridimo organizavimo. Abu lakūnai aktyviai dalyvavo abiejuose komitetuose ir organizavo paramą, palaikė gyvą skridimo idėją.

Reikėjo skridimą reklamuoti per spaudą. Tai ir darė lietuviškoji spauda. Daugiausia rašė "Draugas", "Naujienos", "Dirva", "Sandara", "Darbininkas" ir kiti.

Aviacijos šventės

Darius pirmas pradėjo rašyti laiškus savo draugams, pažįstamiems, kad savo vietose surengtų aviacijos dienas ir pakviestų lakūnus.

Chicagoje toji aviacijos diena buvo rugpjūčio 7 d. Diena buvo puikiai organizuota, tai bemažė ir aerouostų suvažiavo apie 10,000 žmonių. Mergaitės po 25 ct. pardavinėjo skridimo rėmėjų ženklukus — lėktuvu sparnelius. Komiteto nariai parda-

vinėjo skridimo rėmėjų bilietus. Tie žmonės tuoj buvo sodinami į lėktuvą ir Dariaus paskraidomi. Darius visai dienai turėjo darbo — be poilsio skraidino rėmėjus.

Šventėje dalyvavo visa lietuvių lakūnų eskadrilė ir atliko įvairius figūrinius skraidymus. Girėnas pademonstravo nusileidimą be motoro. Darius lėktuvu išskėlė J. Bolj, kuris iš 1216 metrų aukščio (4000 pėdų) pirmą kartą šoko su parašiotu. Šventę amerikiečių reporteriai filmavo ir fotografavo.

Pelno iš to šventės skridimo fondui gauta tik 200 dol., bet buvo išgarsinta pati skridimo idėja.

Ir toliau lietuviškoje spaudoje buvo rašoma, kad reikia paremti lakūnų skridimą — ir lietuvių turi nugalėti Atlantą.

Aviacijos šventės buvo rengiamos ir toliau. Rugpjūčio 21 d. šventė surengta Kenoshoje, Wisconsin valstijoje. Sudarytas planas ir kitur rengti aviacijos dienas, lankyti žmones, rinkti aukas.

Visose didesnėse vietovėse surengtos aviacijos dienos. Žiemomis metu Darius ir Girėnas net automobiliu lankė lietuviškas kolonijas ir rinko aukas savo skridimui.

Lėktuvas perstatomas

Darius susirašinėjo su įvairio-

mis dirbtuvėmis ir pats asmeniškai lankėsi, ieškodamas įmonės, kuri pigiausiai apsiimtų parengti lėktuvą tolimam skridimui. 1933 m. sausio 20 d. lėktuvas buvo atiduotas Laird dirbtuvėms, nes jos apsiėmė pigiausiai atlikti darbą. Lėktuvų konstruktorius Laird buvo gerai žinomas meistras. Jo dirbtuvės veikė nuo 1912 m. Jo lėktuvai gerai pasirodė varžybose.

Senoji Belanka buvo išardyta. Padirbti nauji ilgesni sparnai, uodega ir vairai. Po lakūnų sėdyne įtaisytas alyvos bakas, du plokšti benzino bakai įtaisyti lėktuvo pažastyje ir didžiausias bakas sėdynės užpakalyje. Sutvirtintas visas lėktuvas, atrauktas audeklų ir nudažytas oranžine spalva. Už tą darbą reikėjo sumokėti 3250 dol.

Už naują 388 arkljo jėgų motorą 4000 dol. vertės, reikėjo atiduoti senąjį ir dar primokėti 2979.75 dol. Motoro gamybą prižiūrėjo mechanikas Viktoras Jesulaitis.

Automobiliu į Floridą

Palikęs prie perstatomo lėktuvo Girėną, Darius 1933 m. sausio 23 d. su savo automobiliu, pasiėmęs draugą Bolj, išvyko į Rytus nusipirkti reikalingų prietaisų ir pailsėti Floridoje.

(Bus daugiau)

Apreiškimo parapijos salėje, Brooklyn, NY, spalio 24 d. buvo pagerbta prof. dr. Aldona Šlepetytė-Jannace. Prie garbės stalo sėdi iš k.: Nijolė Bražėnaitė-Paronetto, dr. Fiorenzo Paronetto, dr. Gaetano Jannace, prof. dr. Aldona Šlepetytė Jannace-Janačienė, vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, Janina Simutienė, Lietuvos Ambasadorius prie JT Anicetas Simutis. Vytauto Maželio nuotrauka

DR. ALDONOS JANAČIENĖS PAGERBIMAS

Yonkers, netoli New Yorko, gyvena prof. dr. Aldona Šlepetytė-Jannace-Janačienė, kuri plačiai reikiama katalikų moterų organizacijose, yra tų organizacijų tarybos narė. Ji daugel kartų kalbėjo tarptautiniuose suvažiavimuose, ypač anais Lietuvos okupacijos laikais, gindama Lietuvos reikalus, atkreipdama moterų organizacijų dėmesį.

Popiežius Jonas Paulius II, įvertindamas jos pasižymėjimą ir trūšą, ją apdovanojo medaliu "Pro Ecclesia et Pontifice". To medžio įteikimą ir drauge dr. Aldonos pagerbimą suorganizavo New Yorke veikianti Lietuvių Katalikų Moterų kultūros draugija. Draugija šiais metais švenčia savo veiklos 30 metų sukaktį. Tos sukakties prisiminimą ir sujungė su dr. Aldonos Janačienės pagerbimu.

Pamaldos bažnyčioje

Pagerbimas vyko spalio 24 d., sekmadienį, Apreiškimo parapijoje. 11 val. tos parapijos bažnyčioje buvo iškilmingos pamaldos. Mišias koncelebravo vysk. Paulius Baltakis, OFM, tos parapijos klebonas kun. Vytautas Palubinskas, kun. Jonas Pakalniškis ir prof. kun. Walter Jaskiewicz, SJ. Pamokslą pasakė vyskupas. Tuoj po to prie altoriaus atėjo Aldona Janačienė su savo palyda: Pranute Ažuoliene, dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto. Vyskupas, versdamas į lietuvių kalbą, perskaitė medžio paskyrimo aktą, gi patį medalį prisegė dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto.

Skaitymą anglų kalba atliko dr. Aldonos Janačienės sūnus Mindaugas Jannace. Aukas atnešė dr. Aldona Janačienė su savo vyru Gaetano Jannace ir sūnumi, dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto su savo vyru dr. Fiorenzo Paronetto ir Pranute Ažuoliene.

Giedojimo Apreiškimo parapijos choras, vadovaujamas muzikės Gintarės Bukauskienės. Žmonių buvo beveik pilna bažnyčia. Po mišių didesnė atsilankiusių dalis perėjo į mokyklos didžiąją salę, kur vyko pagerbimo akademinė dalis ir pietūs.

Iškilmės mokyklos salėje

Į didžiąją salę susirinko virš 110 žmonių. Salė, dabar retai naudojama lietuviškiems reikalams, buvo papuošta, kiek leido galimybės. Ant scenos raudona fone buvo didelis gėlių krepšys.

Prie scenos buvo ir garbės stalas. Čia sėdėjo: vysk. Paulius Baltakis, OFM, Lietuvos ambasadorius prie Jungtinių Tautų Anicetas Simutis su žmona, Popiežiaus medaliu apdovanojta dr. Aldona Janačienė ir jos vyras dr. Gaetano Jannace, šios parapijos klebonas kun. Vytautas Palubinskas, kun. Jonas Pakalniškis, kun. prof. Walter Jaskiewicz, SJ, dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto, dr. Fiorenzo Paronetto, Gintė Damušytė, programos vedėja.

Iškilmes pradėjo Lietuvių Katalikų Moterų Kultūros draugijos pirmininkė Birutė Lukoševičienė. Ji prisiminė, kad ši Kultūros draugija šiais metais mini 30 metų veiklos sukaktį. Šis sukakties minėjimas dabar ir skiriamas pagerbti dr. Aldoną Janačienę, įvertinti jos šakotą veiklą. Tolimesnei programai vadovauti pakvietė Gintė Damušytė, Lietuvos misijos prie Jungtinių Tautų patarėja, plačiai besireiškiančią visuomeninėje veikloje. Ji kalbėjo lietuviškai ir angliškai, nes salėje prie dviejų stalų svečiai buvo iš to paties Pace universiteto, kur dirba ir dr. Aldona.

Sveikinimai raštu

Gintė Damušytė pradžioje prisiminė, kad dr. Aldona tikrai yra verta šio pagerbimo, nes jos įnašas į lietuvišką veiklą yra tikrai didelis. Todėl džiaugiamės ir didžiuojamės ja, nes ji yra mūsų šeimos narė.

Raštu sveikino iš Lietuvos — Katalikų Mokslo Akademija; Katalikų Moterų organizacija; iš Londono — Šv. Onos draugija; iš Paryžiaus — ambasadorius A. Venskis ir Birutė Venskuvienė; iš Romos — prel. L. Tulaba; iš Kanados — Lietuvių Katalikų Moterų Draugija, dr. Ona Gustaitienė; iš New Yorko — ateitininkai, Lietuvos Vyčiai; iš Aust-

rijos — Adelaidės ir Melbourne katalikų moterų draugijos.

Ambasadoriaus A. Simučio žodis

Ambasadorius A. Simutis sveikinimo žodyje prisiminė, kaip jis lankėsi Lietuvoje, kaip buvo nuvežtas į Žemaitiją, į tas vietas, kur praleido savo jaunystę. Ten viskas sunaikinta. Okupantas nedrįso paliesti tik bažnyčių. Bažnyčios visur išlikusios. Vakarų demokratiniuose kraštuose buvo nuolat kalbama, kad Lietuvoje persekiojama religija. Tokia tema dažnai kalbėjo ir dr. Aldona Janačienė, lankydama tarptautinius moterų suvažiavimus. Ambasadorius kvietė atstatyti tautos moralę ir tikėjimą, kad tauta vėl būtų tvirta.

-o-

Dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto gana plačiai ir išsamiai apibūdino dr. Aldonos Janačienės visuomeninę veiklą tarptautinėse organizacijose ir taip pat jos mokslinį darbą. Tos abi sritys mums mažai žinomos, tik bendrais posakiais girdėtos, tačiau abiejų sričių darbai yra prasmingi, Lietuvai naudingi, tad verta su jais arčiau susipažinti. Dr. Nijolės Bražėnaitės-Paronetto kalbą spausdinsime atskirai.

Dr. Aldonos Janačienės žodis

Savo padėkos žodyje dr. Janačienė pirma pasveikino Katalikų Moterų Kultūros draugiją, prisiminė ir moterų organizacinę veiklą, kad 1994 m. Vilniuje šaukiamas pirmas katalikų moterų kongresas. Padėkojo rengėjom už šios šventės suorganizavimą, prisiminė savo seserį Birutę Venskuvienę, kuri Paryžiuje jau seniai įsitraukė į katalikų moterų veiklą ir prancūzų kalbą leido Eltos biuletenį. Padėkojo visiems dvasiškams už dalyvavimą šventėje. Labai nuoširdžiais žodžiais padėkojo savo vyrui Gaetano, kuris suprato jos veiklą, lietuviškus rūpesčius ir nuoširdžiai juos rėmė.

Akademinė dalis baigta. Vysk. Paulius Baltakis sukalbėjo maldą prieš valgį. Prie visų stalų tuoj

ŠV. KAZIMIERO PARAPIJOS PHILADELPHIJOJE ŠIMTO METŲ SUKAKTIS

Philadelphijos Šv. Kazimiero lietuvių parapija 1993 m. spalio 3 d. šventė šimto metų jubiliejų. Iškilmingos pamaldos prasidėjo 4 val. popiet.

Pagrindinis celebrantas buvo Philadelphijos kardinolas Anthony Bevilacqua. Su juo koncelebravo tos parapijos klebonas kun. Eugene Wassel, lietuvių vyskupas Paulius Baltakis, OFM, ir dar apie 20 kunigų.

Ilgą ir išsamų pamokslą pasakė prel. Francis J. Statkus, JCD. Šv. Kazimiero bažnyčią pastatė lietuviai imigrantai. Pirmuoju klebonu buvo kun. Kaulakis. Apie 1950 m. bažnyčia sudėgė. Klebonas Valančiūnas su vikaru

buvo atidaryti šampano buteliai ir pakelti šampano stiklai, sugiedota "Ilgiausių metų". Dar žodį tarė ir dr. Aldonos universiteto kolega, vienas iš parofesorių, pasidžiaugdamas jos darbu, jos dideliu humanizmu.

Vaišės buvo "švediško" stiliaus. Valgiai buvo įvairūs ir gardžiai paruošti.

Po karštų pietų buvo vaišinamasi tortais, pyragais ir kavute. Vaišės baigėsi apie 4 val.

-o-

Lietuvių Katalikų Moterų Kultūros Draugija tikrai sumaniai pagerbė dr. Aldoną Janačienę, kuri savo gyvenimą pavėntė visuomeninei tarptautinei veiklai ir mokslui. Šis pagerbimas buvo suorganizuotas LKMK draugijos pirmininkės Birutės Lukoševičienės.

Dėkojame ir LKM Kultūros Draugijai, kuri trūšia jau 30 metų, puoselėdama lietuviškas katalikiškas kultūrinės tradicijas. Draugijos renginiai praturtina ne tik New Yorko lietuvių, bet ir visos išeivijos gyvenimą.

Dr. Aldona Janačienės sūnus Mindaugas buvo suorganizavęs nuotraukų parodėlę. Nuotraukos vaizdavo plačią dr. Aldonos Janačienės veiklą. Sūnus taip pat pagamino ir vaizdajuostę iš pamaldų ir iškilmių salėje.

Šia proga sveikiname dr. Aldoną Janačienę, kuri visą laiką jautriai rūpinosi lietuviškos visuomenės reikalais, jiems talkino. Ji visada su didele meile trūšė Bažnyčios ir Lietuvos labui. (p.j.)

kun. Stasiu Raila ir kun. Vincentu Vėžiu uoliai darbuos, rinkdami aukas ir bažnyčią atstatė. Kun. St. Raila Šv. Kazimiero parapijoje vikaru išbuvo 16 metų.

Jis dabar pensininkas, neseniai atšventęs 60 metų kunigystės jubiliejų. Apreiškimo parapijos bažnyčioje Brooklyne, dalyvavo ir šiame jubiliejuje.

Pamokslininkas suminėjo visus buvusius parapijos klebonus, vikarus ir pateikė statistikos žinių, kiek per tą šimtmetį pakrikštyta, sutuokta bei palaidota.

Per mišias gražiai giedojimo parapijos choras su Šv. Jurgio parapijos choro talka. Giedojimo lietuviškas ir angliškas giesmes. Baigiantis pamaldomis, kardinolas gražiai visus pasveikino lietuviškai — "Garbė Jėzui Kristui"!

Po pamaldų visi važiavo į Penn's Landing Caterers salę, kur buvo iškilmingi pietūs. Čia ceremonijų vadovu buvo Joseph Wilkus. Vaišės pradėtos Amerikos ir Lietuvos himnais. Invokaciją sukalbėjo ir valgius palaimino prel. Anthony Wassel. Šv.

Juozapo parapijos klebonas, Mahonoy City, PA. Vaišių vadovas supažindino su garbės stalo svečiais: iš Californijos Marta ir Edvardu Antanaičiais, kurie prieš 41 metus buvo toje bažnyčioje sutuokti, Marytė R. Shalins ir jos padėjėja Ona Barauskiene iš New Yorko.

Pietų metu šio garbingo jubiliejaus proga daug kas parapiją sveikino. Vysk. Paulius Baltakis, OFM, pasidžiaugė tokia ilgą ištvėrme ir linkėjo gražios ateities. Neseniai vyskupas grįžo iš Lietuvos, kur dalyvavo popiežiaus Jono Pauliaus II sutikime. Priminė, kad Šv. Tėvas parodė didelę meilę Lietuvai ir visiems lietuviams, kur jie begyventų.

Taip pat labai gražiai pasveikino kun. Joseph J. Anderlonis, STD, Šv. Jurgio parapijos klebonas.

Baigiantis pietums, Šv. Kazimiero parapijos klebonas Eugene Wassel padėjo rengimo komitetui ir visiems svečiams, taip gausiai atsilankiusiems į jubiliejų. Puotą palaiminimu užbaigė kun. Brian Zielski.

Ona Barauskiene

PHILADELPHIJOS BALFO TALPINTUVAI Į LIETUVĄ

Philadelphijoje rugsėjo 1 ir 11 dienomis vėl buvo pakrauti du Balfio talpintuvai. Į juos sudėta 1,400 siuntinių, kurie svėrė 58,000 svarų.

Šį kartą talpintuvai yra skirti Vilniaus politinių tremtinių ir kalinių bendrijai, labdaros įstaigoms ir asmeniškai siuntiniai giminėms.

Vaištų, maisto, drabužių ir knygų buvo suaukota daugiau nei ankstesniuose talpintuvuose. Prie šio vairo prisidėjo daug dosnių Philadelphijos lietuvių.

Nuoširdžiai dėkoju Balfio valdybos nariams, kurie per vasaros karščius tiek dirbo ir aukojosi. Dėkoju asmenims, aukojusiems daugiausia siuntinių tremtiniams ir labdaros įstaigoms: dr. Gečytei-Akerly, S. Bendžienei, Rimui Jakui, Masaičiams ir M. Raugienei, kurie iš Delran, NJ, surinko ir paaukojo 300 siuntinių.

Ypatingai noriu padėkoti Carol Kaulinienei, kuri parūpino 150 maisto siuntinių už 4,000 dol. Ji surinko ir pristatė 50 siuntinių tremtiniams nuo Šv. Kazimiero bažnyčios parapiečių.

Labai dėkoju Vienožindžiui ir visiems vyrams, kurie pakrovė talpintuvus. Ačiū visiems aukojusiems iš Delaware, Pensilvanijos, New Jersey ir net šiaurinės New Jersey. Jūs parodėte, kad jūs mylite vargstančius Lietuvos tautiečius ir jiems padedate. Per 3 metus Philadelphijos Balfio skyrius į Lietuvą pasiuntė 6 talpintuvus.

Šiais metais smarkiai darbavosi Balfio valdyba ir Atvelykio metu suruošė pagerbimo pietus Balfio direktoriui Feliksui Andriūniui. Spalio 22, 23 ir 24 dienomis Balfio centro valdyba čia surengė direktorių suvažiavimą.

Juozas Majauskas,

Balfio skyriaus pirmininkas

Aplink pasauli

Popiežius Jonas Paulius II spalio 31 d. pasakė už tai, kad būtų užbaigtas etnis konfliktas Burundyje. Šioje centrinės Afrikos šalyje etniniai konfliktai prasidėjo spalio 21 d., kada buvo nužudytas prezidentas Melchior Ndayizeye. Manoma, kad jau tūkstančiai žmonių yra žuvo. Dauguma Burundžio gyventojų yra katalikai.

Popiežius taip pat kreipėsi į pasaulio pagalbos organizacijas, kad į Burundį būtų pasiųsta humanitarinė pagalba.

Britų policija spalio 31 d. be kaltinimų paleido buvusį KGB generolą Oleg Kalugin, kuris buvo apklauskiamas dėl 1978 m. Bulgarijos disidentu Georgy Markov nužudymo su užnuodytu lietsargiu. Oleg Kalugin buvo sulaikytas spalio 30 d. vakarą, kada jis atskrido į Heathrow aerouostą. Jis atvyko į Londoną dalyvauti, filmuojant televizijos dokumentinį filmą apie Britų slaptąją tarnybą.

Frederico Fellini, Italijos kino režisierius, kuris sukūrė Oscar prizus laimėjusius filmus "Le Notti di Cabiria", "8 1/2", "La Stra-

da" ir "Amacord", mirė spalio 31 d., sulaukęs 73 metų amžiaus. Iš viso Fellini yra sukūręs 20 kino filmų. Pasaulio kino gerbėjai neteko vieno iš savo labiausiai dievinamų kino meistrų.

Belfaste, Šiaurinėje Airijoje, spalio 31 d. vakare į vieną iš smuklių išveržė du ginkluoti vyrai. Jie nušovė 7 žmones ir sužeidė 11. Smuklėje protestantai ir katalikai kartu šventė Halloween. Atsakomybę už šią akciją prisiėmė viena protestantų karinė grupuotė.

Rusija reikalauja beprocentinės paskolos iš Vakarų, kaip sąlygos, kad ji palaikytų JT sankcijas prieš Libiją, kuri priglaudė du žmones, įtariamus 1988 m. Pan Am lėktuvo išsprogdinimu. 270 žmonių žuvo. Paskola turėtų kompensuoti Rusijos \$4 milijardus nuostolių, kurie atsirado dėl sankcijų Libijai. Rusijos atstovas pareiškė, kad būtent tokia suma Libija yra įsiskolinusi Rusijai per paskutiniuosius metus už karinę ir komercinę prekybą. Kiti oficialūs sluoksniai Maskvoje pranešė, kad Libija yra skolinga \$3,9 milijardo už ginklus ir prekes parduotas praityje. Rusija taip pat reikalauja \$4.6 milijardo iš Libijos, kaip kompensacijos už nutrauktus kontraktus. Rusijos užsienio reikalų ministras Andrej Kozjrev pasiuntė laiška JAV Valstybės Sekretoriui Warren Christopher, grasindamas vetuoti sankcijas prieš Libiją, jeigu paskola Rusijai nebus suteikta.

Sukilėliai vakarų Gruzijoje

spalio 30 d. vėl atakavo miestą Senaki, kurį buvo atkovojo Rusijos ir Gruzijos valstybių kariuomenės dalys. Gamsachurdijos šalininkai miestą užėmė. Dabar jie kontroliuoja penkis miestus, kurie sudaro tvirtą frontą tarp Abchazijos (Gamsachurdijos šalininkų) kariuomenės ir Gruzijos vyriausybės kariuomenės.

Rusijos saugumo tarnyba smarkiai sumažino agentų skaičių ir stengiasi atriboti savo veiklą nuo ideologijos. Šią informaciją suteikė aukštas Rusijos saugumo tarnybos patarėjas spalio 30 d. Atsargos generolas Vadim Kirpichenko pasakė kariniam laikraščiu "Krasnaja Zvezda", kad agentų skaičius sumažintas 30%-40% per paskutiniuosius du metus ir kad šnipų stotys buvo uždarytos 30-ye šalių. Generolas pareiškė, kad dabar Rusijos agentai bus siunčiami tik ten, kur Rusija turi tikrus nacionalinius interesus. Kirpichenko pasakė: "Mes nebeturime daugiau priešų. Mes dabar tiekiamė Rusijos vadovams laisvą nuo ideologijos informaciją". Jis taip pat pareiškė, kad Rusijos saugumo tarnyba nebenaudoja "necivilizuotų metodų", kaip narkotikų ar šantažo, kad išgauti informaciją. Sovietinė KGB po 1991 m. rugpjūčio pučo pralaimėjimo buvo padalinta į dvi dalis: žvalgybos tarnybą ir kontražvalgybos tarnybą. Žvalgybos tarnyba vėliau tapo Rusijos užsienio žvalgybos tarnyba, kuri dabar įeina į Rusijos Saugumo ministeriją.

JUNGTINIŲ TAUTŲ FINANSINĖ KRIZĖ

(atkelta iš 3 psl.)

Reikalauja JT Sekretoriato reformos

Amb. Albright daug kalbėjo apie JT Sekretoriato biurokratiškumą ir apie jo personalą. Anot jos, personalas yra visiškai nekompetentingas atlikti jiems pavestus darbus. Jis sudarytas iš asmenų per asmenišką pažintis, nekreipiant dėmesio į reikiamas

kvalifikacijas ir patirtį.

Panaši padėtis ir su pareigūnais, užimančiais vadovaujamas vietas. Sekretoriatas, būdamas tokioje padėtyje, pasidaro labai neefektingas ir suburokratiškas. JAV vyriausybė jau ruošia planą ir greitai laiku pasiūlys, kaip dabartinis Sekretoriatas turėtų būti reformuotas.

Pagal ambasadorę, visas per-

sonalas turėtų būti patikrintas ir visi nekompetentingi asmenys turėtų būti pakeisti tik kvalifikuotais. Personalas taip pat turėtų būti sumažintas, kai kurie departamentai turėtų būti panaikinti arba sujungti. Finansinė atskaitomybė ir jos kontrolė turėtų būti pertvarkyta ir sustiprinta. Tai yra didelė užduotis. Ir vargu, ar pasiseks tai įgyvendinti.

TAMOS JĖGOS KĖSINASI Į PARTIZANŲ ATMINIMĄ

„Darbininko“ rugsėjo 24 d. laidoje buvo rašyta, kad rugpjūčio 22 d. staiga mirė Aleksandras Žemaitis, pastatęs Aukštaitijos partizanams pagerbti koplyčią. Neseniai „Darbininko“ redakciją aplankė našlė dr. Marija Žemaitienė ir smulkiai apibūdino, kaip tai įvyko. Papasakojo, kad buvo pasikėsinta prieš koplyčią. Kai kam Lietuvoje nepatinka partizanų pagerbimas. Greičiausiai nepatinka tiems, kurie aktyviai kovojo prieš partizanus ir vadino juos banditais.

Kaip mirė Aleksandras Žemaitis

Aleksandras Žemaitis buvo kilęs iš Utenos apylinkės, iš Katlėrių kaimo. Ten buvo jo sodyba, kurią jis buvo atgavęs. Jo žemėje buvo kaimo kapinaitės. Ten buvo palaidoti 1831 ir 1863 metų sukilėliai. Jų kapai jau buvo užmiršti. Dabar tose kapinaitėse buvo palaidoti 7 partizanai su savo vadu Giriniu. Pastatytas ir paminklas. Kapai sutvarkyti, apšodinti gėlėmis.

A. Žemaitis nutarė kapinaites aptverti mūrine tvora. Tai jis darė drąsiai, nes kapinaitės yra jo žemėje. Nusprendė tvorą statyti iš skaldytų akmenų, kad ji atrodytų lyg senų kapinaičių tvora.

Lietuvoje viskam reikia leidimo. Tai ir tvorai tvirti teko prašyti leidimo. Laikasėjo, o leidimo vis niekas nedavė. A. Žemaitis nutarė statyti be jokio leidimo. Darbus užbaigė rugpjūčio 22 d. Tvorą buvo graži, padarytas ir įėjimas į kapinaites. Rugpjūčio 22 d. 7 val. vak. į pašventinimo apeigas susirinko daug žmonių.

Kai pašventinimo apeigos buvo baigtos, Aleksas norėjo pasakyti keletą žodžių. Dr. Marija, išvažiuodama iš namų, sakė, kad daug nešnekėtų. Reikėjo dar nuvažiuoti į brolio žuvimo vietą, o tai buvo už kilometrą. Ten irgi yra pastatytas akmeninis paminklas.

Pradžioje Aleksas ramiai kal-

ėjo, padėjo visiems prisidėjusiems prie šio projekto. Paskui neišlaikė, ėmė kalbėti susijaudinusi balsu. Sakė, kad daug sveikatos atėmė šių kapinaičių tvarkymas. Prisiminė, kad jis, atvažiavęs į Lietuvą iš Amerikos, nori gimtinei pagražinti, o čia yra žmonių, kurie nori viską sugriauti, nori, kad nieko nebūtų daroma.

Prieš tai prie statybos darbų buvo atvažiavusi valsčiaus viršaitė. Ji pasipiktino, kaip čia Žemaitis be leidimo tvarko kapinaites. Darbininkai liepė jai greičiau iš ten nešdintis ir netrukdyti darbu. Jei nori kalbėtis tuo reikalu, tegu kalba su žemės ūkio bendrovės pirmininku arba pačiu Žemaičiu. Moteris išvažiavo. Aleksas apie tai sužinojo, ir toks viršaitės elgesys jį užgavo.

Kalbėdamas pradėjo jaudintis. Dr. Marija jo kalbą nutraukė, sakydama, kad užtenka. Aleksui ir jai buvo uždėti ažuolų lapų vainikai. Dr. Marija pasakė, kad ji norinti vainiką padėti prie partizanų kapo paminklo. Ir Aleksas tai minčiai pritarė.

Ji pradėjo eiti prie partizanų paminklo. Aleksas turėjo eiti iš paskos, bet jis buvo jau atsilikęs. Gal jis jau tada jautėsi blogai? Dr. Marija išgirdo, kad kažkas už jos nugaros aiktelėjo. Gal tai buvo Alekso balsas, o gal to žmogaus, kuris šoko gelbėti griūvančią Aleksą.

Pargriuvusiam Aleksui šoko gelbėti, darė širdies masažą, tuoj nuvežė į ligoninę, bet jis jau buvo miręs. Jis mirė 1993 m. rugpjūčio 22 d. 7:30 v. v.

Kam perduoti koplyčią?

Kitą dieną, rugpjūčio 23, Juodojo kaspino dieną, turėjo būti koplyčios perdavimas. Kam pavesti, kad koplyčia būtų prižiūrima ir tvarkoma?

Pretenzijų reikė ir Utenos miestas, bet statytojai, dr. Marija ir Aleksas Žemaičiai buvo nu-

tarę, kad bus geriau ją pavesti Kristaus į Dangų Žengimo parapijai. Kunigai prižiūrės kaip ir bažnyčią. Miesto merai keičiasi. Gali į valdžią ateiti toks, kuris norės koplyčią tik pakenkti. Kas tada bus?

Taip buvo sutvarkyta, kad rugpjūčio 23 d. turėjo būti iškilmingos pamaldos, dalyvauti ir vyskupas Preikšas. Turėjo įvykti koplyčios perdavimas. Aleksas turėjo skaityti gražiai suredaguotą koplyčios perdavimo aktą — savo testamentą.

Koplyčios perdavimo iškilmės buvo numatytos 1 val. popiet. Tačiau 12 val. iš ligoninės atvežė karstą ir padėjo koplyčioje. Žmonės rinkosi, ir daugelis manė, kad čia tokia simbolika — partizanų karstas. Tačiau tame karste jau buvo pašarvotas koplyčios statytojas Aleksandras Žemaitis.

Kai žmonės sužinojo, kas įvyko, visiems buvo didis išgastis. Atvažiavo ir vyskupas Preikšas, apie 30 kunigų, ir iškilmingos mišios virto gedulo mišiomis. Koplyčios perdavimo aktą dabar perskaitė kun. Petras Adomonis, perskaitė ir notaro raštą, kad koplyčia tikrai atiduodama Kristaus į Dangų Žengimo parapijai.

Iš Kauno buvo atvykęs tremtinių choras, buvo ir spaudos atstovai ir fotografai, filmuotojai, bet visos iškilmės jau turėjo kitą nuotaiką.

Kur laidoti statytoją?

Anksčiau, kai praeitais metais buvo statoma ši memorialinė koplyčia, abu Žemaičiai galvojo, kad reikia ir jiems čia kur nors koplyčios artumoje pasilaidoti. Reikia ir paminklą iš anksto pasistatyti.

Kai dabar našlė ir kiti susirinko pas kleboną, šis aiškiai pasakė: „Jis pasistatė sau paminklą, ten ir turi būti palaidotas. Koplyčioje padarysime kriptą ir ten palaidosime“.

Koplyčios viduje prie dešinės sienos buvo iškirstos grindys ir iškasta kriptą. Darbas vyko dieną ir naktį.

Prieš nuleidžiant į kriptą, karstas buvo atidarytas. Susirinkę atsisveikino su statytoju, tauriu Amerikos lietuviu. Buvo užberta ir žemelės, įdėta gelių. Aleksandras Žemaitis buvo palaidotas rugpjūčio 25 d.

Tada kriptą dar nebuvo pilnai užbaigta. Dabar jau kapą dengia Karelijos granito plokštė su įrašu, padaryti ir paauskstinimai prie sienos, kur galima ir atsisėsti, ir gelių padėti. Jo kriptą dengianti granito plokštė yra kiek aukštesnė nei grindys. Kriptos apdailos darbai baigti tik už mėnesio, rugsėjo 22 d., kai buvo minimas mėnuo nuo jo mirties.

Pirmą dieną, po koplyčios perdavimo, buvo ir vaišės, kuriose dalyvavo 260 žmonių. Paskui laidotuvių pietuose dalyvavo 220 žmonių. Visas išlaidas sumokėjo statytojai.

Norėjo padėti koplyčią

Rugsėjo 22 d. suėjo mėnuo nuo Alekso mirties. Koplyčioje buvo pamaldos, kurias laikė vietos klebonas kun. Petras Adomonis. Po to buvo giminių vakarienė. Dr. Marija buvo sustojusi pas žemės ūkio bendrovės pirmininką. Rugsėjo 24 d. ji atvyko į koplyčią aptvarkyti gelių. Koplyčia buvo užrakinta. Raktą turi artimas ir patikimas gyventojas. Su dr. Marija dar buvo ir brolienė — Vilčiauskienė, kuri rūpinosi koplyčios statyba. Koplyčią apžiūrėjo, aptvarkė geles. Buvo apie 12 val. Iš koplyčios ji išėjo už pusvalandžio. Išvažiavo papietauti.

Aleksandras ir dr. Marija Žemaičiai prie koplyčios modelio. Koplyčia pastatyta netoli Utenos partizanams pagerbti. Toje koplyčioje rugpjūčio 25 d. palaidotas fondatorius a. a. Aleksandras Žemaitis, staiga miręs koplyčios šventinimo išvakarėse.

MES BUVOME SU TAVIM, LIETUVA

Dr. Marijos ir Aleksandro Žemaičių testamentas, kuriuo 1993 m. rugpjūčio 23 d. dovanavo Švč. M. Marijos Kankinių Karalienės koplyčią Utenos Kristaus į Dangų Žengimo bažnyčiai.

Testamentą turėjo perskaityti Aleksandras Žemaitis, bet jis mirė dieną prieš tai.

Kada po dešimtmečių ilgesio ir svajonių sugrįžome į Lietuvą, kada apkabinome juodą Gimtines žemę ir palietėme lūpomis jos šventą dirvų žalumą, atrodė, kad širdis iššoks iš krūtinių. Tai buvo neaprašomas jausmas, tai buvo šventas tikėjimas, kad nebuvom palikę Lietuvos. Mes visuomet buvome čia, kur žaliuoja darželiuose rūtos, noksta laukuose rugiai, kur rymo Rūpintojėlis ir tiesia šakas baltieji beržai.

Mes buvome su Tavim, Lietuva, kai Tave trėmė, šaldė ir marino, kai Tave žudė ir guldė miestelių aikštėse, kai plėšė iš Tavo širdies meilę, pasiaukojimą, didvyriškumą ir tikėjimą.

Tą pačią dieną iš Vilniaus atvyko žmogus pasiimti dr. Marijos. Vaziuodama iš pirmininko namų, ji pareiškė norą dar kartą atsisveikinti su Aleksu. Reikėjo užsukti į koplyčią. Privažiavę pasirodė, kad durys atrakinotos. Nustebo ir priėjo arčiau. Tada pamatė, kad durys išlaužtos. Viduje koplyčios kažkas purvinas bėtais vaikščiojęs, net užlipęs ant altoriaus. Ant altoriaus buvo senas sidabrinis 1698 metų kryžius. Tas kryžius buvo sulaužytas ir numestas ant grindų. Viena žvakidė buvo padėta prie Alekso kriptos. Ir ji sulaužyta. Žvakė paimta ir uždegta pastatyta prie altoriaus sienos, tiesiog atremta. Jau altoriaus medis buvo pajudavęs ir įkaitęs. Jei nebūtų atvažiavę, tai koplyčioje būtų kilęs gaisras, būtų sudegęs altorius, būtų aprūkusi visa koplyčia, gal būtų susprogę ir koplyčios keturi puikūs vitražai, kuriuos sukūrė dailininkas Sургailis.

Visiems buvo didis sukrėtimas. Našlė nutarė važiuoti į policiją. Nuvažiavo, bet ten policijos komisaras ir jo padėjėjas — vietos rusai. Dr. Marija parašė pranešimą, kas atsitiko. Jie pasiuntė jaunus policijos tarnautojus vietoje iširti reikalą ir padaryti nuotraukas.

Kai dr. Marija atvyko pirmą kartą, prie ežeriuko netoliese sėdėjo trys jauni vaikinai. Kai dabar atvyko su policija, tie vaikinai pasišalino. Policija juos susigražino ir tardė, bet ką jie gali padaryti. Prieš kelias dienas toje vietoje, kur žuvo Alekso brolis

(nukelta į 7 psl.)

Mes buvome su Tavim, Lietuva, nes Tu buvai mumyse.

O ką gi, Tau, Tėvyne, padovanoti? Kuo Tave nudžiuginti? Kaip išgydyti dar tebekraujuojančias žaizdas? Ką pasakyti dabarčiai ir ateities kartoms, kad jos nebebraidytų kraujo ir ašarų jūrose, kad nebeskęstų melo, apgaulės, savanaudiškumo, girtuoklystės ir netikėjimo liūne?

O štai šis paminklas Tau, Lietuva. Dabartis ir Ateitis. Tavo praeities kančios, šiandienos nerimas. Tavo dukrų ir sūnų didvyriška mirtis ir gyvųjų laisvės Giesmė.

Ši į dangų kylanti baltutė koplyčia tegu bus paminklas kritusiems.

Ne tik antkapis mano broleliui! Ne tik kovotojų memorialas! Ši koplyčia tegul būna amžinasis dėkojimas!

Dėkojimas Lietuvai, kad ji nepalūžo, kad išliko, prisikėlė!

Dėkojimas laisvę mylėjusiems ir ją apgynusiems!

Dėkojimas didelį rūpestį ir darbą įdėjusiems!

Gelių žiedais ar malda prisiminusiems!

Dėkojimas ateinančioms kartoms, kad neišduos, neapleis, apgins ir išsaugos šį mažą žemės lopinėlį prie Baltijos!

Dėkojimas Viešpačiui ir Dangiškajai Motinai, Kankinių Karalienei, kad globojo, vedė, stiprino ir pakilti padėjo!

Mes, Marija ir Aleksandras Žemaičiai, pareikiame, kad Švč. Marijos Kankinių Karalienės Aukštaitijos krašto partizanų koplyčios, esančios Utenos mieste, fondatoriai, perduodame ją Lietuvos, Utenos, Kristaus į Dangų žengimo bažnyčios nuosavybei.

Tai tekstas testamentu, kuriuo ši šventovė pavedama Lietuvai ir visų tikinčiųjų nuosavybei ir globai.

Nulenkime galvas statybos organizatoriams:

Kunigui dekanui Petriui Adomoniui ir Angelei Vilčiauskienei,

Kūrybingam architektui Algimantui Kurui,

Miesto merui Nerijui Žiedui ir visiems, kurie dirbo ir rūpinosi šios koplyčios statyba. Tegul Dievo malonė ir stiprybė lydi Jus visus.

O Lietuva tegul priima ir išlaiko amžiams mūsų kančių, meilės, ilgesio dovaną.

— Lietuvos Ambasadorius St. Lozoraitis spalio 29 d. ambasadoje surengė pagerbimą Stanley Balzekui pagerbti. S. Balzekas yra aktyvus Chicago visuomenininkas, daugelio organizacijų direktorius ar valdybų narys, ypač pasižymėjęs kaip lietuvių kultūros puoselėtojas amerikiečių tarpe. 1966 m. jis Chicagoje įkūrė Balzeko lietuvių kultūros muziejų, kuris tapo visos lietuvių išeivijos paminklu.

— Aštuntojo Mokslo ir Kūrybos simpoziumo, rengiamo lapkričio 24-28 dienomis Chicagoje ir Lemonte, IL, Mokslinės programos komiteto pirmininkas yra dr. Kęstutis Keblys, 15225 Seven Pine Ave., Baton Rouge, LA 70817, tel. 504 751-1252; organizacinio komiteto pirmininkas yra Albinas Karnius, 220 Pokagon Tr., M. S. Michigan City, IN 46360, tel. 219 872-4654.

— Politinį simpoziumą lapkričio 21 d. Chicagoje, Balzeko LK muziejaus patalpose, rengia Amerikos Lietuvių Taryba. Šio simpoziumo rengimo komitetą sudaro: dr. Jonas Valaitis — pirm., Stanley Balzekas ir pulk. Kazimieras Oksas. Pagrindiniu kalbėtoju bus amerikietis žurnalistas ir politinis komentatorius Paul Goble. Pasisakys lietuvių, latvių ir estų atstovai.

— LB Cape Cod apylinkės valdyba per savo išdininę Ireną A. Jansonių atsiuntė \$50 auką „Darbininkui“ paremti. Savaitraščio leidėjai, administracija ir redakcija nuoširdžiai dėkoja už finansinę paramą ir nuoširdžius linkėjimus.

— „Vagos“ leidykla per visą spalio mėnesį pardavinėjo knygą su didelemis kainų nuolaidomis. Prekiauta didžiuosiuose Lietuvos miestuose ir dvidešimtyje rajonų. Tarp nupigintųjų buvo ir užsienio lietuvių rašytojų A. Vaičiulaičio, P. Orintaitės, B. Pūkelevičiūtės, T. Venclovos knygų.

— Antanas Juodvalkis, Lietuvos Fondo vicepirmininkas, redaguoja naująjį Lietuvos Fondo leidinį — narių vardyną bei Lietuvos Fondo istoriją. Jam talkina Vaclovas Momkus.

— VIII Mokslo ir Kūrybos Simpoziumo plakatą sukūrė dailininkas Petras Aleksa. Simpoziumas įvyks lapkričio 24 - 28 dienomis Chicagoje.

— Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa, Worcester, MA, per kuopos valdybos sekretorę Janiną Miliauskiene „Darbininkui“ stiprinti atsiuntė \$25. Leidėjai, administracija ir redakcija dėkoja už auką ir gražius linkėjimus.

— Lietuvių ir Lietuvos Bičiulių susirinkimai Paryžiuje artimoje ateityje numatomi tokio pat dienomis: lapkričio 7 d., gruodžio 5 d., sausio 9 d., vasario 6 d., kovo 6 d. (Vasario 16-osios minėjimas), balandžio 10 d., gegužės 8 d., birželio 12 d. Susirinkimai vyks 32 rue du Petit Musc, Patis 4e.

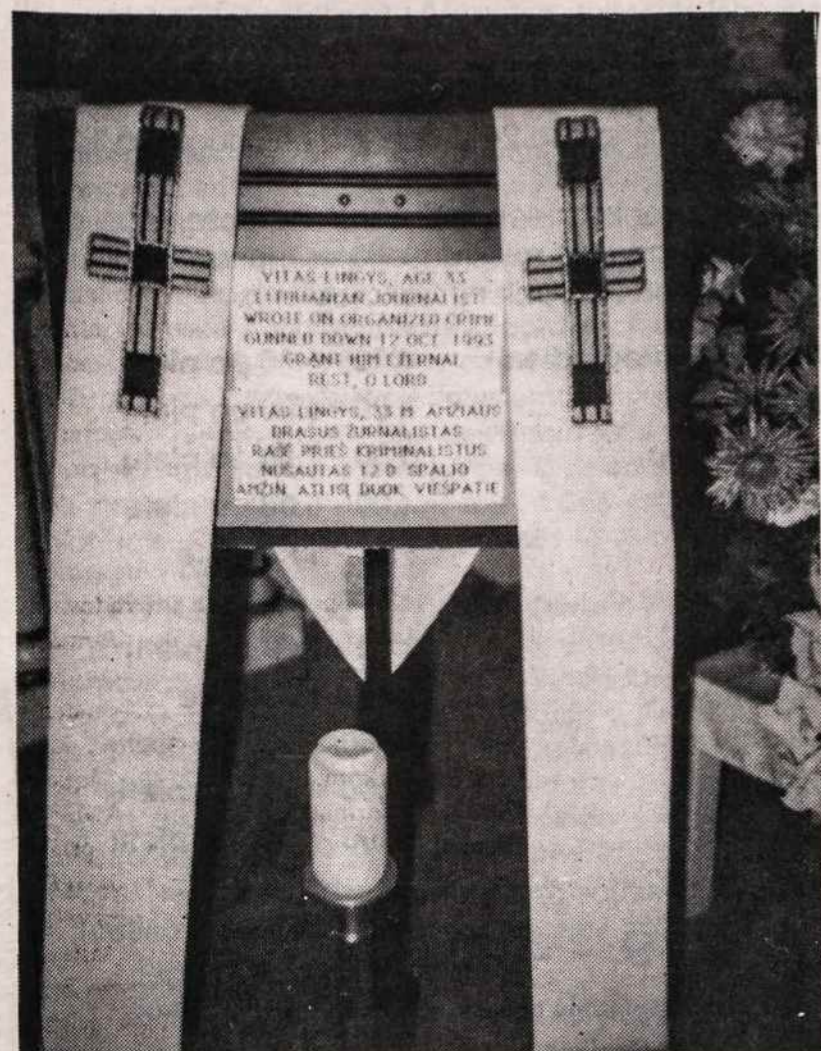
— Tarptautinės plaukimo federacijos paskelbtuose geriausių pasaulio plaukikų sąrašuose yra ir du lietuviai. Tai — Raimundas Mažuolis, JAV čempionas ir paskutinio Europos čempionato bronzos medalio laimėtojas, ir Laura Petrutytė, kuri Europos čempionate užėmė devintą vietą, 50 m laisvu stiliumi nuplaukusi per 26,49 sek.

Savo auka paremk lietuvišką spaudą

NORWOOD, MASS.

„Pastoralė“, Kauno mergaičių choras, spalio 22 d., penktadienį, 7 val. vak. atliko koncerto programą Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje, Norwood, MA. Dalyvavo apie 300 klausytojų, kurių didesnis dalis buvo kitataučiai. Publika, sužavėta atliktomis giesmėmis ir dainomis, suaukojo per \$2,400 viešnių, o taip pat ir Putnamo seselių veiklai remti.

Vitui Lingui, lietuviui žurnalistui, žuvus nuo žmogžudžių kulkų, spalio 23-24 d. savaitgalį Šv. Jurgio lietuvių parapijos bažnyčioje per mišas melstasi ne tik už žuvusį V. Lingį, bet ir už jo žudikus, prašant jiems Dievo gailėstingumo ir atsivertimo malonės. Velionio žurnalisto prisiminimui buvo parengtas simbolinis paminklėlis.

Simbolinis paminklėlis Vitui Lingui Šv. Jurgio, Norwood, MA, lietuvių parapijos bažnyčioje.

Apreiškimo parapijos bažnyčioje, Brooklyn, NY, gegužės 1 d. įvyko Nidos Milukaitės ir Nick Angeliadis sutuoktuvės. Jaunoji yra Vytauto ir Lilės Milukų, iš Plainview, NY, duklė. Jaunojo tėvai Mike ir Irena Angeliadis gyvena Jackson Heights, NY. Nuotraukoje jaunieji su palyda vestuvinio pokylio metu Westbury Manor sode, Westbury, NY. Iš k.: pabrolis James Homatas, pamergė Rima Bernotienė, vyriausias pabrolis Kevin Crehan, vyriausia pamergė Rasa Karvelienė (jaunosios sesuo), jaunieji Nida ir Nick Angeliadis, pamergė Kristina Katinienė, pabrolis Louis Angeliadis (jaunojo brolis). Prieky dvi gėlių nešėjos: jaunosios sesers Rasos dukrelės Diana ir Laura Karvelytės.

SUDARYDAMI TESTAMENTUS, NEPAMIRŠKITE "DARBININKO"!

Tuo prisidėsite prie lietuvių palaikymo ne tik JAV, bet ir visuose lietuvių židiniuose, kuriuos kiekvieną savaitę lanko "Darbininkas".

UNIONTOURS

Geriausias kelionės į Pabaltijį

LIETUVA '93/'94

SPECIALŪS SAVAITGALIAI (kelionė ir viešbutis)

VIENOS SAVAITĖS ir 11 DIENŲ programos.

Apsistokite viešbutyje "TURISTAS", vad. olandų.

Papigintos kelionės nuo lapkričio 1 d. iš:

\$550 New York/Boston
\$650 Chicago/Miami
\$750 Los Angeles/Seattle

Labai nupigintos kelionės į vieną pusę (arba iš) Vilnių, New Yorką ir Miami.

Pat ir Eric paaiškina apie išimtis. Skambinkite:

1 - 800 - 451 - 9511

Isteigta 1931

UNIONTOURS

79 Madison Ave., New York, N.Y. 10016

Tel: 212 - 683 - 9500

Fax: 212 - 683 - 9511

MODERN, TOTAL HIP AND KNEE JOINT REPLACEMENTS ARE NOW BEING PERFORMED IN THE BALTIC STATES IN CENTERS THAT ARE OFFERING SERVICES OF SURGEONS THAT HAVE BEEN TRAINED IN THE U.S.

RIGA-AMERICAN, LTD. OF WATERBURY, CONNECTICUT, IS IN A POSITION TO GUARANTEE THE DELIVERY OF TOTAL HIP AND KNEE SURGERY IN LATVIA, ESTONIA AND LITHUANIA.

PAYMENT FOR THE SURGERY CAN BE MADE EITHER IN THE U.S. OR IN THE INDIVIDUAL REPUBLIC.

ADDITIONAL INFORMATION IS AVAILABLE (IN ENGLISH) BY CALLING 203 - 757 - 5052 OR BY MAIL TO 1201 WEST MAIN STREET, WATERBURY, CT 06708 U.S.A.

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IR RYGĄ NUO LAPKRIČIO IKI KOVO MĖNESIO

	Į Vilnių	Į Rygą
iš New York nuo	\$638.-	\$600.-
iš Boston, Philadelphia, Washington nuo	\$638.-	\$638.-
iš Chicago nuo	\$620.-	\$620.-
iš Minneapolis, Cleveland nuo	\$658.-	\$658.-
iš Florida nuo	\$698.-	\$675.-
iš Los Angeles, San Francisco, Seattle nuo	\$798.-	\$798.-

Kainos padidintos Kalėdų laikotarpiui. Siūlome papigintas keliones ir iš Lietuvos.

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 944-1273

(201) 592-8780

- Be pado.
- Taip, Petia, iš tikrųjų be pado.
- Tu ką, studentas?
- Taip.
- Vasia, duok jam dvidešimt penkis rublius.

Visuotinė laisvė

Vienoje spaudos konferencijoje susitiko tarybinis ir amerikietis žurnalistas. Tarybinis žurnalistas klausia amerikietį:

- Kokia jūsų šalyje yra laisvė?
- Visuotinė.

— Kaip tai suprasti?

Amerikietis aiškina:

— Jei aš, pavyzdžiui, nueičiau į Baltuosius Rūmus ir sakyčiau, kad mūsų prezidentas yra kvailas, man niekas nieko nedarytų.

Tarybinis korespondentas atsaako:

— Pas mus irgi tas pats: jeigu aš nueičiau į Kremlį ir sakyčiau, kad Amerikos prezidentas kvailas, man irgi niekas nieko nedarytų.

Kur varva?

Jaunavedžiai po ketverių metų laukimo gavo butą naujame Antakalnio name, Vilnių. Viskas būtų gerai, jei lietui lyjant nelašėtų. Šiaip taip prisišaukė remontuotojus. Vienas jų klausia:

— Ar tikrai visame bute varva vanduo?

— Ne, ne visur. Iš krano nei lašo.

Irgi blogai

Tėvelis kolchoze skaitė vaikams knygą apie piemenukus "buržuaziniiais laikais". Paskui tarė:

— Matote, kaip tada tokie vaikai, kaip jūs, vargdavo, ganydami gyvulius.

— Kad mes, tėveli, neturime nė gyvulių, — choru atsakė vaikai.

šypsniai

iš

netolimos
praeities

Studento laimė

Tamsų vakarą du plėšikai sustabdė jaunuolį ir sako:

- Nusivilk striukę.
- Kad ji iš celofano...
- Vasia, patikrink.
- Tikrai iš celofano.
- Tada nusimauk kelnes.
- Kas jos popierinės...
- Vasia...
- Taip ir yra, popierinės.
- Na, o bateliai?

DEXTER PARK PHARMACY

Wm. Anastasi, B. S.

77-01 JAMAICA AVENUE

(Cor. 77th Street)

Woodhaven, N. Y. 11421

WE DELIVER

Tel.: 296 - 4130

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS

Jūs galite namuose klausyti gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasetių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol.

(Persiuntimui pridėti 2 dol.)

Dėl užsakymų skambinti

Darbininko administracijai

- 9 val. - 4 val. p. p.

tel. 718 827-1351

arba rašyti:

Darbininkas (administr.)

341 Highland Blvd.

Brooklyn, NY 11207

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į VILNIŲ

- VILTIS pradeda antrus siuntinių į Lietuvą persiuntimo metus.
- Visi siuntiniai nuvežami ir žmonėms asmeniškai į namus pristatomi vieno mėnesio laikotarpyje.
- VILTIES sekantis Kalėdinis konteineris išvyksta lapkričio 18 d. ir Lietuvą pasieks mažiau kaip per tris savaites.
- Minimalus mokestis už siuntinį yra \$25. Vieno svoro kaina yra nuo 69 iki 99 centų.
- Visi siuntiniai yra apdraudžiami.
- Norime pranešti, kad VILTIES siuntinių agentūra kartu su Vilniaus Arkikatedros Religijai Centru organizuoja asmeninius pagalbos siuntinius ypatingai sunkiai gyvenantiems Lietuvos žmonėms.
- VILTIES siuntinių tarnyba yra ne pelno organizacija, kuri surenka pagalbos siuntinius Amerikoje ir išvežioja po visą Lietuvą.
- Siunčiant per VILTIES firmą, nei siuntėjui, nei gavėjui nereikės mokėti jokių maito mokesčių.
- VILTIES siuntinių surinkimo punktai yra New England, New Jersey ir New York.

Į Athol, MA, priimti siuntinių atvyksime spalio 26 d., antradienį, nuo 4.00 iki 6.30 val. po pietų.

Siuntiniai lapkričio mėnesį surenkami sekančiuose miestuose: Pennsylvania Anglikasių rajono įvairiuose miestuose turėsime specialų 2 dienų siuntinių surinkimą 6-7 dienomis (šeštadienį - sekmadienį).

CENTERVILLE (Cape Cod), MA 10 d. (trečiadienį)	4.00 - 6.30 po pietų
PUTNAM, CT 10 d. (trečiadienį)	4.00 - 6.00 po pietų
BROCKTON, MA 11 d. (ketvirtadienį)	3.30 - 7.00 po pietų
PROVIDENCE, RI 11 d. (ketvirtadienį)	4.00 - 6.00 po pietų
NASHUA, NH 12 d. (penktadienį)	9.00 - 11.00 ryte
LOWELL, MA 12 d. (penktadienį)	12.00 - 2.00 po pietų
LAWRENCE, MA 12 d. (penktadienį)	3.00 - 5.00 po pietų
WATERBURY, CT 13 d. (šeštadienį)	9.00 - 11.00 ryte
HARTFORD, CT 13 d. (šeštadienį)	12.00 - 2.00 po pietų
WORCESTER, MA 13 d. (šeštadienį)	12.00 - 4.00 po pietų
BROOKLYN, NY 14 d. (sekmadienį)	12.00 - 3.00 po pietų

☞ Dėl visos smulkesnės informacijos prašome kreiptis telefonu:

(617) 269 - 4455

Jums pageidaujant galime atsiųsti paruoštus siuntinių organizavimo informacinius raštus.

Gintaras Karosas, Vytautas Bazikas ir VILTIES ŠTABAS

Dail. Česlovas Janušas

MIRĖ DAIL. ČESLOVAS JANUŠAS

Spalio 30 d., šeštadienį, Šv. Jono ligoninėje Elmhurst, New Yorke mirė dailininkas Česlovas Janušas, paskutiniu metu sunkiai sirgęs. Liko sūnus Saulius su šeima. Velionis buvo pašarvotas M. Shalins šermentinėje. Atsisveikinimas įvyko lapkričio 2 d. Laidotuvių pamaldos buvo lapkričio 3 d., trečiadienį, Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Po mišių buvo sudegintas krematoriume. Pelenai bus pervežti į Lietuvą.

Velionis buvo gimęs 1907 liepos 18 d. Kryme. Motina karo

metu mirė Urale. Teko daug vargo patirti Kryme. Su tėvu į Lietuvą grįžo 1922 m. 1926 m. baigė Vytauto D. gimnaziją Klaipėdoje, 1931 m. — Kauno meno mokyklą. Nuo 1931 m. mokytojavo Pasvalyje, nuo 1933 — Šiaulių berniukų gimnazijoje, 1936 - 37 m. Kaune VI gimnazijoje, 1940 - 1941 m. buvo dailiųjų amatų mokyklos direktorius.

Nuo 1931 m. dalyvavo visose dailininkų sąjungos ruošiamose parodose, 1938 m. suruošė savo darbų apžvalginę parodą. Kauno valstybės teatrui sukūrė Santva-

ro "Kaimynų", Vienuolio "Dauboje" ir "Prieblandoje" dekoracijas, laimėjo St. Šimkaus "Pagirėnų" operos dekoracijų konkursą.

Karo metu pasitraukęs į Vokietiją Würzburge buvo įkūręs dailės amatų studiją, kuri veikė ketverius metus. Ten surengė savo tremties darbų parodą. Dalyvavo tarptautinėse parodose, gamino dekoracijas Dainavos ansambliui, vaikų teatrui. Atvykęs į Ameriką, apsigyveno New Yorke ir kaip dailininkas dirbo Kodak bendrovėje.

Jo mėgiamiausia paveikslų tema buvo pajūrio motyvai, žvejų laivai. Kūrė akvareles, taip pat tapė ir aliejiniais paveikslais. Buvo realistas, idiliškų pajūrių vaizduotojas. Dėl savo realistišnio stiliaus buvo plačiai mėgiamas, daug parodų surengė Amerikoje.

Paliko daug darbų. Jie visada primins lietuviams Česlovą Janušą — gabų dailininką ir tyros sielos žmogų. (p.j.)

Aleksandras Žemaitis rugpjūčio 25 d. laidojamas jo paties Utenos partizanams pastatyto koplyčioje. Dešinėje su šviesiu paltu našlė dr. Marija Žemaitienė.

MIRĖ NELĖ MAZALAITĖ-GABIENĖ

Spalio 31 d., sekmadienio rytą, daugelio knygų autorė rašytoja savo bute Brooklyne, NY, mirė Nelė Mazalaitė-Gabienė.

Nelė Mazalaitė-Gabienė

A.†A. DAIL. ČESLOVUI JANUŠUI,

buvusiam LB NY apygardos valdybos nariui, mirus, jo sūnui Sauliui su šeima ir visiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą.

LB NY apygardos valdyba

A.†A. APOLINARUI VEBELIŪNUI,

buvusiam LB NY apygardos valdybos nariui, mirus, jo žmonai Jadvygai, sūnams Linui ir Rimui su šeima, seseriai Vitalijai Šližienei, broliui Albinui Lietuvoje ir kitiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą.

LB NY apygardos valdyba

A.†A. APOLINARUI VEBELIŪNUI

mirus, žmoną Jadvygą, sūnus Rimą ir Liną, seserį Vitaliją ir jų šeimas nuoširdžiai užjaučiame.

Stefa ir Vladas Vasikauskai
Birutė ir Jonas Mikaluskai
Danutė ir Liutaveras Siemaškai
Aldona Stasiūnienė

Buvo pašarvota M. Shalins šermentinėje. Atsisveikinimas buvo trečiadienio vakare. Palaidota lapkričio 4 d. iš Apreiškimo parapijos bažnyčios Cypress Hills kapinėse šalia savo vyro Juozo Gabės.

-o-
Rašytoja buvo gimusi 1907 m. rugpjūčio 20 d. Darbėnuose.

Anksti pateko į Kauną ir čia 1931 - 1940 m. tarnavo vidaus reikalų ministerijoje. Beletristiką pradėjo spausdinti 1929 m. Bendradarbiavo periodikoje: "Ryte", "Naujojoje Romuvoje", "Lietuvos Aids", "Vaire", "Židinyje", "Dienovidyje", "Gintare", "Aiduose", "Drauge", "Darbininke", "Šv. Pranciškaus Varpelyje". Velionė buvo labai kūrybinga moteris, daug rašė. Yra išleidusi šias knygas: novelių ir legendų rinkiniai: "Pajūrio moterys" 1929, "Miestas, kurio nėra" 1939, "Karaliaus ugnys" 1942, "Legendos apie ilgesį" 1948, "Apversta valtis" 1948, "Gintariniai vartai" 1952 m. rašytoja apdovanota Lietuvių Rašytojų Draugijos premija, Apsakos, romanai: "Mėnuo, vadinamas medaus", 1951, "Saulės takas" 1954, "Negestis" 1955, "Pjūties metas" 1956, "Miestelis, kuris buvo mano" 1966 m. Už šios knygos rankraštį buvo paskirta 1965 m. premija. N. Mazalaitė buvo parengusi knygos "Miestelis, kuris buvo mano" antrą tomą. Labai daug rankraščių, kuriuos reikės suredaguoti, sutvarkyti ir išleisti.

Rašytoja labai mėgo legendos žanrą. Legendų sukūrė labai daug: svajonės sumaišomos su realybe, mėgstamos patriotinės religinės temos.

Apsakų ir romanų centre moterų charakteriai. Autorė rūpėjo subtilūs moterų išgyvenimai, svajonės. Kurdamą savo fantazi-

jos pasaulius, N. Mazalaitė rašė labai vaizdžiai, jautriai abibūdinama visas detales. Savo kūryboje ji nagrinėjo ir tremties, tėvynės netekimo temas.

Nelė Mazalaitė kūryba visam laikui išliks ir turtins lietuvių kultūrą. Rašytojos asmenybė taps žiburiu ją pažinojusių širdyse. (p.j.)

TAMOS JĖGOS

(atkelta iš 5 psl.)

partizanas, buvo nuversta grąnito plokštė, ištryptos gėlės, išmėtyti vazonėliai. Kažkokiam vandaliui nepatinka, kad prisimenami žuvę partizanai, kad jiems statomi kryžiai ir koplyčios.

Atvažiavusi į Vilnių, dr. Marija apsilankė Vidaus reikalų ministerijoje ir ten surašė smulkų pranešimą, kas nutiko Utenoje. Vienas valdininkas pažadėjo reikalą tirti ir jo neužmiršti. Dr. Marija parašė ir į "Lietuvos aidą" laišką "Quo vadis, Lietuva?", kuriame labai graudžiai konstatuoja faktą apie augančią netvarką. Vargu ar bus surasti kaltininkai.

-o-
Dr. Marija lapkričio mėn. pradžioje skrenda į Vilnių, aplankys ir Alekso kapą. Jai kyla nerimas, ką ten ras? Vietos gyventojai žino, kas žaloja partizanams pastatytus kryžius, bet bijo prisitarti. Ir jiems graso, kad bus padegti arba net nušauti.

Prieš netvarką pasisako ir daugelis organizacijų, Seimo narių, spaudos žmonių, bet kas iš to, jei padėtis negerėja.

Iš didelio vargo ir dvasinio skurdo keliai Lietuva. Bėlika viltis, kad netolimoje ateityje gyvenimas Tėvynėje bus ramus ir tvarkingas... pagrįstas krikščioniška morale ir demokratinės laisvės principais. (p.j.)

kad New Yorke muzika jų neapkurtytų.

Dar labiau džiugu, kai tą kilnią vargonų muziką girdi jaučioje, vieniškoje lietuvių bažnyčioje — Brooklyno Apreiškimo bažnyčioje ir tą muziką dovanuoja jaunas maestro Virginijus Barkauskas.

Jo vargonų rečitalis įvyko š. m. spalio 16 d., šeštadienį, 4:30 v. popiet minėtoje Apreiškimo parapijos bažnyčioje.

Šeštadienio popietė didmestyje tikrai nepalanki kilniai vargonų muzikai. Smulkūs žemės reikalai žmogų nubloškia į parduotuves, į būtinus vizitus. Į šį koncertą atsilankė apie 80 tikrai rinktinės publikos — daugiausia muzikai.

Virginijus Barkauskas su šeima yra prisiglaudęs prie Viešpaties Atsimainymo parapijos Maspeth. Ten vargonuoja ir koncertavo, pasirodydamas kaip talentingas vargonų virtuosas.

(nukelta į 8 psl.)

A.†A.

Dail. ČESLOVUI JANUŠUI,
New Yorke šaulių kuopos nariui, mirus, jo sūnui Sauliui su šeima ir visiems artimiesiems reiškiamo gilią užuojautą.

New Yorke šaulių kuopa
Pirmininkas Kęstutis Miklas
ir valdyba

A.†A.

LAIMUTEI KUTKUTEI

mirus, jos tėveliams Emilijai ir Vytautui, sesutei Birutei, broliams Vytautui ir Mindaugui reiškiamo nuoširdžiausią užuojautą šiame skausme.

Jonė ir Antanas Pumpučiai

"Prilink mane kaip lengvą smiltį,
Gimtoji žeme, savo vaiką,
Aš noriu baltu berželiu pakilti,
Šaknim jaugti ir nlekur neišeiti."
Z. Stokaitė, Lietuva

NUOŠIRDI PADĖKA

Staiga ir netikėtai 1993 m. rugpjūčio 22 d. Utenoje, Lietuvoje, šventinant partizanų kapus savo žemėje, širdies smūgio iššiktas, sukrito ir nebekalio mano brangus vyras

A.†A.

ALEKSANDRAS ŽEMAITIS,

Marijos Kankinių Karalienės Aukštaitijos krašto rezistentų atminimui koplyčios Utenoje statytojas.

Reiškiu gilią padėką Jo Ekscelencijai Panevėžio vyskupui Juozapui Preikšui, atvykusiam du kartus aukoti šv. mišias. Dėkoju Panevėžio vyskupijos kunigams, gausiai dalyvavusiems laidotuviuose. Dėkoju Kauno Tremtinių Laisvės Kovų ansambliui su jo vadovu Antanu Podleckiu, giedojusiems laisvės kovų giesmes. Dėkoju visoms Utenos visuomeninėms organizacijoms, rajono savivaldybei ir visiems, kurie tiek daug prisidėjo ir užjautė toje mano skausmo valandoje. Dėkoju visiems už gausias užuojautas ir gėles Lietuvoje ir Amerikoje.

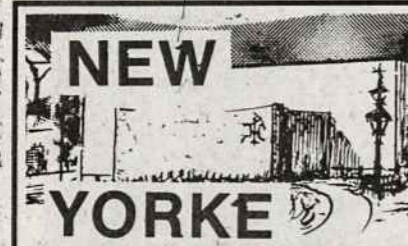
Gili asmeniškai padėka Utenos Kristaus į Dangų Žengimo bažnyčios klebonui dekanui kun. Petriui Adomoniui, Angelei Vilčiauskienei, Vigandai Jučiui, Aldonai Grigoravičienei ir visiems, kurie dalinosi su manimi visais laidotuvių rūpesčiais. Jų rūpesčiu buvo išmūryta kripta koplyčioje ir ten palaidotas a. a. Aleksandras, atsigulęs amžinam poilsiui kalnelyje su savo broliu Jonu Žemaičiu - partizanų Maumedžiu, žuvusiu 1948 m., ir kitais Aukštaitijos rezistencijos kankiniais.

Tebūna jiems visiems lengva Lietuvos žemelė!

Liūdinči žmona -

Dr. Marija Žemaitienė

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Lietuvių Atletų Klubas veiks 90 metų sukaktį minint, už gyvus ir mirusius LAK narius lapkričio 7 d., sekmadienį, 11 val. ryto Apreiškimo parapijos bažnyčioje bus aukojamos koncelebracinės mišios.

Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM, lietuvių pranciškonų viceprovinciolas, sukalbės invokaciją lapkričio 7 d., sekmadienį, 2:30 val. popiet Kultūros Židinyje, kai ten bus minima Lietuvių Atletų Klubas veiks 90 metų sukaktis.

Kultūros Židinyje šį savaitgalį: lapkričio 6 ir 7 dienomis, Lietuvių Atletų Klubas 90 metų jubiliejus. Lapkričio 6 d., šeštadienį, 7 v. v. akademinė dalis. Lietuviškai kalbės Algirdas Šilbajoris, angliškai Patrick Torney. Programą ves Giedrė Stankūnienė. Bus puikus bufetas, šokiai. Lapkričio 7 d. 2 val. popiet akademinė programa. Kalbės Aleksandras Vakselis. Dainuos Danutė Grauslytė, pianu padės William Smiddy. Programą ves Romas Kezys. Iškilmingi pietūs.

Madison Square Garden 4 dienas, nuo spalio 28 iki lapkričio 1 d. vyko didžiulė pašto ženklų paroda — mugė. Lietuviai turėjo savo stalą. Buvo iškabintas Vytis, iš Lietuvos gauti vokai, ženklų katalogai. Susidomėjimas buvo didelis. Mugę aplanko tūkstančiai žmonių. Į lietuvišką filatelistų sąjungą įstojo trys nauji nariai.

Apolarinas Vebeliūnas, 79 metų, gyvenęs Richmond Hill, NY, po sunkios ilgos ligos mirė spalio 25 d. Po pamaldų Apreiškimo parapijos bažnyčioje, jo kūnas buvo sudegintas ir pelenai bus nuvežti į Lietuvą. Nuliūdime liko žmona Jadvyga, sūnūs Linas ir Rimas su šeima, sesuo Vitalija Šližienė, brolis Albinas Lietuvoje ir kiti giminės. Veliūnis buvo kilęs iš Kybartų, dalyvavo visuomeninėje veikloje, ilgą laiką buvo LB apygardos valdybos sekretoriumi, tautininkų skyriaus pirmininku. Buvo malonaus būdo ir visiems paslaugus.

Lietuvos kariuomenės šventės proga Apreiškimo parapijos bažnyčioje pamaldos bus lapkričio 28 d., sekmadienį, 11 val. r. Visi kviečiami dalyvauti.

Patiksliname. Praėjusiam "Darbininko" numeryje įsibrovė klaida. 8 psl. antroje skiltyje turi būti parašyta: mirė Monika Stasiukienė, o ne Savukynienė. Už klaidą atsiprašome.

Kultūros Židinio narių metinis susirinkimas šaukiamas lapkričio 6 d., šeštadienį, Kultūros Židinyje. Registracija 9 val., posėdžių pradžia 10 val. Visi nariai kviečiami dalyvauti ir aptarti svarbius Židinio išlaikymo reikalus. Kas negali dalyvauti, prašomas įgaluoti savo draugus bei artimuosius. Kultūros Židinio tarybos pirmininku yra Algirdas Mačiulaitis.

"Lietuvos aidas", pagrindinis Lietuvos dienraštis, 16 psl., duoda objektyvų atskiriantis Lietuvos vaizdą. Prenumerata, metams \$85. Čekius rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV įgaliojiminiu adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willobrook, IL 60514. (sk.)

Gera žinia New Yorko ir apylinkių lietuviams

VILTIES siuntinių agentūra praneša, kad rugsėjo mėnesio konteinerio didžioji dalis siuntinių jau išdalinta jūsų artimiesiems. Spalio 21 d. konteineris jau pakeliui į Lietuvą. Kalėdiniam lapkričio mėnesio konteineriui "Vilties" atstovai į New Yorką surinkti siuntinių atvykį lapkričio 14 d. sekmadienį. Siuntinius priims ir apiformins Kultūros Židinio kieme (buvusios spaustuvės patalpose) nuo 12 val. iki 4 val. popiet. Jokių miltų mokėti nereikės. Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis tel. (617) 269-4455.

Mūsų adresas:

VILTIS

Lithuanian Relief Parcel Service, Inc. 368 West Broadway, Boston, MA 02127.

(Lietuvių Piliečių Klubas)

Antras aukštas sk.)

(Žiūr. skelbimą 6 puslapyje)

43 metų lietuviška moteris ieško darbo Massachusetts valstijoje. Gali prižiūrėti vaikus, senelius, tvarkyti namus, turi 15 metų patirtį masažistės, kirpėjos — modeliuotojos darbe. Kreiptis: Marytė Bitinienė, 32 Bridgeport St., Worcester, MA 01604 (sk.).

Lietuviai dalyvavę New Yorko maratone 1982. Stovi iš k.: R. Prižgintas (Kalifornija), A. Valys, P. Vainius, M. Vainiūtė, R. Gedeika (visi New Yorkas). Klūpo iš k.: V. Damušis (Clevelandas) ir J. Kazickaitė (New Yorkas.) J. Vainiaus nuotr.

LAK — 90 METŲ

IŠ PRAEITIES, PER DABARTĮ, Į ATEITĮ

Išėjus į užtarnautas ir nenormuotas atostogas — pensiją, galvon skverbiasi mintis: "Ką dabar daryti, kuo praturtinti senatvę lekiandis dienas?"

Pradedu vartyti per daugelį metų kruopščiai rinktus ir saugotus lapus iš "Vienybės", "Amerikos", "Keleivio", "Draugo", "Dirvos", "Darbininko", kur buvo rašoma apie sportą. Randu rašinį apie tremties lietuvių krepšinio rinktinę, kuri, pasipuošusi Brooklyno Lietuvių Atletų Klubas dovanotomis uniformomis, vyksta į Prancūziją...

O kas buvo tas pradininkas, kad toji apranga per LAK buvo dovanota Vokietijoje atsiderusiems krepšininkams? Ir čia stabteliu prie savo seno (ne amžiumi) sporto entuziasto ir žurnalisto Kęstučio Čerkeliūno. Jis 1947 rudenį atvyko į JAV ir jo rūpesčiu LAK prisidėjo, kad krepšininkai Prancūzijoje neturėjo raudonuoti dėl savo aprangos. Tie 1948 m. buvo ir mano pažintinis metai su Brooklyno LAK. O 1950 m., vos įkėlus koją į New Yorką, to paties Čerkeliūno paskatintas, atėjau į klubo penktadienio susirinkimą. Ir čia noriu pasukti atgal laiko ratus.

Dar prieš Pirmąjį pasaulinį karą, lietuviai, vengdami carinės

Rusijos persekiojimų ir ilgametės karo tarnybos, kūrėsi sveatingoje Amerikoje, garsiajame Brooklyne. Ir štai 1902 m., vadovaujant Anupriui Simonaičiui, įsteigtas lietuvių Gimnastikos Klubas (Lithuanian Athletic Club), kuris 1903 m. kovo 9 d. buvo įteistas New Yorko valstijoje.

Pirmuoju klubo pirmininku buvo J. Palkauskas, vėliau: F. Vyšniauskas, K. Lugauskas, Zinius, V. Sabūnas, J. Tankus, V. Meškūnas, T. Kaizeris, V. Burksaitis, F. Venis, J. Jokūbaitis, A. Gimbutis, J. Petersonas...

Iš Vokietijos atvykę krepšininkai įsijungė į Brooklyno LAK ir 1950 m. laimėjo Brooklyno E. D. YMCA bažnytinės lygos pirmenybę. Ta pati komanda buvo nuskrudusi į Torontą ir draugiškose rungtynėse nugalėjo vietos "Vyty". Tada krepšininkų reikalus tvarkė trejetukas ABC (Artūras Andriulis, Algirdas Birutis, Kęstutis Čerkeliūnas). Po to krepšiniu rūpinosi Aleksandras Vakselis, Algirdas Ruzgas, Antanas Bagdžiūnas. 1955 ir 1957 m. Brooklyno LAK pirmuosius du kartus laimėjo Š. Amerikos lietuvių vyrų krepšinio pirmenybės. Klubo istorijai liks tų krepšininkų pavardės: broliai Bačanskai, Bagdonas, Birutis, Cilčius, Daukša, Grybauskas (talkininkas iš Rochesterio "Sakalo"), Kazlas, Keskonis, Kidžius, Kreivėnas, Lands-

bergis, Mikulskis, Narbutas, Ošlapas, Ruzgas, Šlepetyš, Vyšnius...

Ne vien krepšininkai rado globą klube — nestigo ir sachmatininkų. Staknys, Vilpišauskas, Repečka, Šukys, Sakalas, Simonaitis bandė versti nuo sosto karalius, šokdino ir girdė žirgus, griovė bokštus.

Sportinė veikla nebūtų buvusi sėkminga, jei didieji entuziastai: Averka, Atkočius, Beleckas, Brazauskas, Briedis, Katinas, Klivečka, Kynastas, Prapuolenis, Steponis, Vakselis nebūtų įdėję tiek laiko, darbo ir dolerių.

Vėlesnis LAK sporto gyvenimas, ypač po susijungimo su New Yorko Lietuvių Sporto Klubu (1960), dar daugiau pagyvėjo. Veikla sėkmingai šakojosi, kai iš Toronto atsikėlė du sportinės idėjos puoselėtojai: Tėvas Paulius Baltakis, OFM, ir Pranas Gvildys. Jų organizacinė patirtis prisidėjo prie Kultūros Židinio stovybos užbaigimo ir išlaikymo. Kultūros Židinyje šiuo metu yra vienintelė pastogė jaunajai kartai. Dabar reiškiasi ir moterys sportininkės (ačiū Marijai Žukauskienei, Vidai Jankauskienei, Vandai Vebeliūnienei), aktyvios yra jaunosios Gvildžių bei Jankauskių atžalos.

Mes lenkiame galvas prieš tuos, kurie įvairiais būdais padeda jaunimui. Čia noriu paminėti

VARGONŲ MUZIKA APREIŠKIMO BAŽNYČIOJE

(atkelta iš 7 psl.)

pas žymų vargonų meistrų ir kompozitorių Philip Gehring. Ir ten surengė savo mokslo baigimo koncertą, apie kurį buvo rašyta ir lietuviškoje spaudoje.

Šis koncertas Apreiškime buvo lyg kokia ataskaita, ką jis patyrė naujo, kaip patobulino savo techniką, kaip atskleidė muzikos gelmes. V. Barkauskas turi didelį kūrybinį veržlumą ir entuziazmą, veržiasi pirmyn ir pirmyn, o tai galima pasiekti tik per rengiamus koncertus.

Šiam koncertui pasirinko veikalus šių kompozitorių: Françoise Couperin, Johann Sebastian Bach, Philip Gehring (su juo jaunas maestro dirbo visus metus), Charles Maria Widor, Vincent Persichetti ir Charles Ives (abu amerikiečiai), ir Louis Vierne.

Kūriniai įvairių nuotaikų, dinamikos; jie užpildė tikrai pakilią ir mielą muzikos valandą.

Po koncerto publika ilgai plojo, bažnyčios priekyje sveikino vargonininką, džiaugėsi ir dėkojo.

Parapijos klebonas kun. Vytautas Palubinskas pakvietė visus vaikių į kleboniją. Ir vaishes buvo puikios, ištaigios. Buvo daug kalbų apie muziką ir koncertą. Visi dėkojo klebonui už šį sumanymą — surengti jaunam muzikui tokias jaukas ir draugiškas vaishes. Virginijus Barkauskas jau turi kvietimų koncertuoti ir čia ir kitur. Būtų gera, kad jį pasikviestų ir kitos lietuviškos vietovės. Tuo jis garsins Lietuvą, lietuvius menininkus, surasdamas draugų iš meno pasaulio.

Drauge tai bus proga ir jam dirbti, tobulėti. To jam ir linki visi šio gražaus koncerto dalyviai.

V. Barkausko adresas: 61-28 56th Ave., Maspeth, NY 11378. Tel. 718 894-6814. (p.j.)

jau mus palikusius darbuotojus: Artūrą Andriulį, Juozą Vilpišauską ir Antaną Mičiulį.

O dabar į ateitį. Mielas jaunime, išlaikyk tą brangų sporto vienetą, kurį prieš 90 metų mūsų tautiečiai įkūrė Lietuvos garbei, tau, jaunime ir ateities kartoms.

Ant. Bagdžiūnas

KALĖDINIAI SIUNTINIAI IR TRANSPAK

TALPINTUVAI į Lietuvą siunčiami KAS SAVAITĖ.

Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.

TRANSPAK gali pervesti dolerius per 48 valandas.

ŠVENTINIS ŽIEMOS SIUNTINYS: \$39 aspirino 250 tbl., multivitaminų 250 tbl., tirpi kava, malta kava, tirpi arbata su citrina, kakava, apelsinų koncentratas, vafliai, aliejus, mėsos konservai. - **TIK \$39** - Viskas užsienietiška.

55 svarai įvairių aukštos kokybės maisto produktų, **\$98.**

45 svarai įvairaus maisto be mėsos, **\$75.**

Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti didesnę kiekį aspirino ir vitaminų.

Rašydami būtina *praneškite savo telefono numerį* - atsakymus į savo klausimus gausite tuoj pat.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą

TRANSPAK
2638 W. 69th STREET
CHICAGO, IL 60629
(312) 436-7772

LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBO 90 METŲ JUBILIEJUS

lapkričio 6 ir 7 d.d.

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Šeštadienį, **lapkričio 6 d., 7 val. vak.**, akademinė dalis. Kalbės Algirdas Šilbajoris - lietuviškai, Patrick Torney - angliškai. Programą ves Giedrė Stankūnienė. Puikus bufetas, šokiai, grojant Atletų Klubos orkestrui. Įėjimo auka - \$25.00.

Sekmadienį, **lapkričio 7 d.: 11 val.** koncelebruotos mišios Apreiškimo parapijos bažnyčioje aukojamos už gyvus ir mirusius LAK narius:

2 val. popiet, akademinė programa. Invokaciją sukalbės Tėv. Pranciškus Giedgaudas, OFM. Kalbės Aleksandras Vakselis, dainuos Danutė Grauslytė iš Lietuvos, pianu padės William Smiddy. Programą ves Romas Kezys. Iškilmingi pietūs. Įėjimo auka - \$25.00.

Užsakymus siųsti kartu su čekiu: Lithuanian Athletic Club, c/o Kęstas Bileris, 84-19 108 St., Richmond Hill, NY 11418. Įėjimas į abiejų dienų renginius - \$45.00. Dėl informacijų skambinti K. Bilerui **718-847-8735**.

Visus atsilankyti kviečia

Lietuvių Atletų Klubas Vadovybė